

The Project Gutenberg eBook of Maantien varrella: Huvinäytelmä neljässä näytöksessä, by C. Hostrup

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Maantien varrella: Huvinäytelmä neljässä näytöksessä

Author: C. Hostrup

Translator: C. Edv. Törmänen

Release date: August 23, 2016 [EBook #52883]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MAANTIEN VARRELLA: HUVINÄYTELMÄ
NELJÄSSÄ NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

MAANTIEN VARRELLA

Huvinäytelmä neljässä näytöksessä, seitsemässä muutoksessa.

Kirj.

C. HOSTRUP

Mukaellen suomentanut C. Edv. Törmänen

Hämeenlinna, A. W. Lindgrenin kirjapaino, 1878.

JÄSENET:

STRÖMBERG, entinen kauppias, maanviljeliä.
LAURA, hänen tyttärensä.

SIEVÄ, hänen veljensä-tytär, Savosta.
STENFORS, entinen kanslisti.
PETTERSSON, nimismies.
BRIITA, hänen vaimonsa.
HEILIÖ, | ylioppilaita.
SALMELA, |
RISTO MARTTINEN, "Risto-sihteerin" nimellä, karannut vanki.
MATTI, talonpoika.

Tapaus Wäinölän kartanossa ja sen ympäristössä, Länsi-Suomessa.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

Metsä.

Ensimmäinen kohta.

Matti ja Risto (talonpojan puvussa; makaavat nurmella, jälkimmäinen syöden).

MATTI. Noo, käypä kaupaksi!

RISTO. Älä kummeksi. — Minä vakuutan: Kun puolitoista vuorokautta täytyy hiipiä pensaasta pensaasen, piiloitellen itseään ihmisten silmistä, saamatta edes haistaakkaan ruokaa, — silloin ei enää liikoja herkkuja vaadi. — Äsken, kun sinut tapasin, oli minun niin hirvuisen nälkä, että olisin ollut mies syömään sinutkin suolinesi, sorkkinesi. Mutta älä toki pelkää, sen teen ainoastaan vihon viimeisessä hätätilassa.

MATTI. Niin, "syöpi nälkäinen jänistäkin."

RISTO. Kas niin, kiitoksia vain ruuasta!

MATTI. Terveudeksi! — Annas pussi tänne sitten.

RISTO. Älä vaivaa itseäs minun tähteni. Kyllä minä pidän sen, niin pääset sinä turhasta puuhasta.

MATTI. Älä hemmetissä! — Tiedätkö mitä, — siinä on minun ruokani!

RISTO. Pyyhi leukaas! Nyt se on minun! Ja annoinhan mä sulle siitä jo makson, sekä rahaa että tavaroita.

MATTI. Niin kai, ihania tavaroita! Ja ne kaksi markkaa, ne sinä varmaankin kaappasit joltakin matkustavalta.

RISTO. Enpähän; ne minä kunnialla kerjäsini kruunun palveluksessa, tiedä se. Äläkä halveksi tavaroitakaan: Minun univormuni oli vielä vallan puhdas ja eheä; ja entä tuo rautanen sukkanauhani, mitäs siitä sanot?

MATTI. Hm, mokoma pieni kahleppätkä, — mitä minä sillä teen?

RISTO. Hyi, häpeä, Matti: Sinä olet kiittämätön kappale! Sitä kahletta olen minä laahannut muassani pilkat matkat, ja aivan sinun tähtesi. Sillä kun Venkka-Jussi heitti rautansa suohon, mietin minä itsekseni: rauta on rahan arvoinen, ja tosin ovat ystävät hyviä kapineita hätätilassa, mutta ne eivät — piru vie — anna mitään ilmaiseksi. Eikö totta, Matti?

MATTI. Saattaapa niinkin olla, — Mutta mitäs sinä nyt ai'ot, minulta et ainakaan enää saa mitään.

RISTO. Kuuleppas, Matti, minä ai'ou nyt, mitä pikemmin sitä parempi, pötkiä tipotieheni. Minä heitän hiiteen koko nykyisen ammattini, se ei lyö leiville kauvan. — Aamulla — vähää jälkeen kuin sinulta sain nämät ryysyt — mietin, näet, tilaisuutta päästäkseni pois näiltä mailta. Samassa tapasin vanhan tuttavani, joka nyt on tyyrmannina Engelsmannin laivalla. Luottamuksella kerroin hänelle koko aikeeni. Mutta, kuultuaan asian oikean laidan, hän alkoi vikurrella ja pistellä esteitä, vaikka prikillä nyt juuri kuuluu tarvittavan miehen lisää. Hän on ahnas koko mies, sen tiesin, senvuoksi lupasin hänelle kaksikymmentä markkaa ja — kas, se auttoi!

MATTI. Mutta mistä sinä nyt ai'ot siepata nuo kaksikymmentä markkaa?

RISTO. Ne sinun pitää heilahuttaa mulle.

MATTI. Erehdyt, veikkoseni, siinä olet laskenut vallan väärää lukua.

RISTO. Enpähän. Sun täytyy! — Sinun avuttasi joudun minä kiikkiin, mutta sitten en ai'o säästää sinunkaan turkkiasi. Minä osaan oikeudessa kertoa yhtä ja toista sinustakin, ystäväiseni.

MATTI. Niin, mutta sinäpä et ilmaiseksikaan minua.

RISTO. Ilmaisenpa, kuin ilmaiseksikin. — Ellet nyt vain auta minua, pääset itse heti kruunun vormuun.

MATTI. Mitä vielä! Sittehän ei sulla enään olisikaan olopaikkaa, kun jälleen pääset irti.

RISTO. Hmhm! Sinä näytät tuhmemmalla, kuin todella olet. Sinulta minä tosin kernaammin tahtoisin rahat; sillä kun niitä ottaa oudoilta, herättää se aina huomiota. Mutta olkoon sitten! — Mikä on teidän nimismiehen nimi?

MATTI. Mikäkö hänen nimensä! Niin, — sitäpä min'en muista; mutta falleksmanniksi ne häntä haukkuvat.

RISTO. Onko se muuten kelpo mies? Tarkka poliisi?

MATTI. Niin no — kelpo mies — — saattaa olla. — Mutta ei hän niin vaarallisen tarkka poliisi ole, sillä hän on niin saakelin tuhma. Rouva oikeastaan toimittaakin kaikki virkakomennot.

RISTO. Sepä hyvä. Hän siis pian saadaan harhateille. Mikä on tuo suuri kartano tuolla metsän takana?

MATTI. Sekö? Se on meidän kartano — Väinölä; se jossa komesrooti asuu.

RISTO. Mikä komesrooti?

MATTI. Min' en, tottamaar', tiedä, mikä komesrooti se on, mutta komesrooti se vain on, ja tääll' ei ole muita senlaisia. Suomalaiset sanovat häntä "Römpeliksi", mutta sitä hän ei voi kärsiä. Hänellä on rahoja yltäkyllin; sieltä sinä helposti saatat siepata ne kaksikymmentä markkaa.

RISTO. Tuskin vain. — Kuuleppas, Matti! Varkaan elinkeino on toki mitä saastaisin.

MATTI. Hahaha! Saattaa olla. Mutta miksikä olet sinä valinnut juuri sen keinon?

RISTO. Oi — älä puhu noin! Me, ihmiset, tulemme toki aina siksi, meidän pitää tulla. Sallimus — tai miksi häntä kutsutaan, jolla on ylimmäinen hallitus — se ei kysy neuvoa meiltä. Se panee meidät liekaan määrätylle tilkulle, jolla voimme liikkua ainoastaan liekanuoran mitan. Minä olen luonnoltani aina ollut suuritarpeinen, se ei ole minun vikani. Palkkani kaupparikirjurina ei koskaan riittänyt. Pidin isäntäni häpeänä, että hänen palveliansa olisivat ryysyherroja. Siksipä otinkin kassasta lisäpalkkaa varsinaisen palkkani korvaukseksi. Mutta häpeätäpä siitä sain, enkä muuta.

MATTI. Niin, silloinhan sinua ensikerran nipistettiin varkaudesta. Mutta miks'et sitte jättänyt koko oman luvan-kauppaa hornan nieluun?

RISTO. Jospa olisin voinut! Mutta usko pois, ystäväni, joka kerran on varkaanluolassa käynyt, se ei saata pysyä sieltä poissa; täytyy matkustaa pois koko maailmasta tai ainakin synnyinmaastansa, saattaakseen alkaa elämänsä alusta jälleen. Ja moiselle matkalle pitää sinun nyt auttaa minua.

MATTI. En!

RISTO. Voithan toki lainata mulle kaksikymmentä markkaa, sinä jöröpää; minä maksan ne sulle jälleen, ja kasvut, vieläpä kasvujenkin kasvut.

MATTI. En!

RISTO. No, mene sitte helvettiin!

MATTI. En!

RISTO. Min'en huolikkaan sinusta enää mitään, sillä sinä olet vain turhanpäiväinen jankuttaja.

MATTI. Oo, ainoastaan tarpeen mukaan.

RISTO. Ja mokoma lurjus saa käydä vapaana, kun meitä, jotka emme salaa ammattiamme, meitä

ahdistetaan, kuni hiiriä.

MATTI. Niin, Ristoparka, kyllähän se on pirun ilkeätä.

RISTO. Matti hoi! Minä pyydän nyt viimeisen kerran: Anna mulle kaksikymmentä markkaa!

MATTI, En, en minä, — minun ei kannata, Risto!

RISTO. Varo itseäs, Matti! (Tarttuu Matin niskaan). Sinun käy huonosti!

MATTI. Ai — hoi! Päästähän toki irti! (Riistää, itsensä irti).
Hyvästi, Risto!

(Juoksee pois).

Toinen kohtaus

Risto (yksin).

RISTO. Hm — —! Se lienee toki ihmisen kurjin kohtalo, kun täytyy varastaa, saattaakseen olla varastamatta. Eikä ole ainoatakaan, jonka luoksi voisi mennä, sanoen: "Min'en tahdo enään olla varas, sillä minä tiedän sen olevan tuhminta, mihin ihminen voipi ryhtyä. Sentähden: — Tahdotteko pelastaa ihmis-hengen ja sielun, — se maksaa teille ainoastaan kaksikymmentä markkaa?" — Ei, eipä, jumal' avita, löydy sitä ihmistä, joka antaisi viisi penniäkään, heti odottamatta siitä markan edestä mairitusta, — sieluni kautta, semmoista ei löydy koko koko maan pinnalla! — Hahaha! Nyt on nuuskioilla hätä, kun tietävät Risto-sihteerin olevan tipo-tiessään! — Oi, jospa toki olisinkin kaukana, kaukana täältä! (kuultelee) Tuoll' on joku! — Vaanimaan, vanhus, — ehk' on kala apajassa.

(Menee).

Kolmas kohtaus.

Salmela (yksin).

SALMELA (kesä-matkapuvussa, valkoinen juuri-hattu päässä, matkalaukku kädessä, tulee). Täss' on viileä! — Ja tääll' on kaikki niin kaunista! — Tässä voin levähtää hetkisen rauhassa, (istuu). Kauvan olenkin jo kaivannut yksinäisyyttä. — Olen jo kokonaista pari päivää ollut Heiliön hilpeyden orjana. — Minä tunsin usein palavan halun vaipua oikein syviin ajatuksiin noissa jylhissä metsissä, joiden lävitse matkailimme, pohjastapitain päästäkseni luonnon salaisuuksien perille; mutta Heiliön läsnä-olo ja ääretön puheliasuus on aina pilannut jok'ainoan raittiin vaikutuksen. — Toivonpa nyt toki kestävän vähän aikaa, ennenkuin hän minut täältä löytää. — (Heittäikse pitkäkseen). Tuolta pilkistelee sininen taivas. Oi, minä saattaisin näin lepäillä koko päivän, tuijottaen tuonne puiden latvoihin, — — Mikähän lie tuo musta, joka istun tuolla? Varmaankin varis, — — Kas niin, nyt se lensi pois.

Neljäs kohtaus.

Salmela. Heiliö.

HEILIÖ (Myöskin matkapuvussa, tulee viimeisten lauseiden aikana, kantaen jotain nenäliinassaan). Niin! anna sinä linnun lentää vain, hahaha!

SALMELA (hypähtää ylös narkästyneenä). Kas niin! Siihen meni rauhallinen yksinäisyyteni.

HEILIÖ. Hahaha! Aina haaveksiva.

SALMELA. Aina kuivakielinen...

HEILIÖ. No, no, vaari-hyvä! Ei sitä tarvinnut nenään pistää. Sinä olet, mielestäni, näinä kahtena viimeisenä päivänä muuttunut varsin naurettavaksi. (Totisena). Niin, minä olen melkein varma siitä, ett'et enään oikein kärsi minua.

SALMELA (ystävällisesti). Suo anteeksi! Tiedäthän — — —

HEILIÖ. Hiiteen koko tarinat toistaiseksi, — ruvetkaamme nyt vain ruualle! (Istuu, levittää nenäliinan). Tee hyvin! Ota eteesi! Täss' on ruokalajit.

SALMELA. Viinamarjoja! Kuinka niitä olet saanut?

HEILIÖ (syöden). Olen varastanut.

SALMELA. Varastanut?

HEILIÖ (syöden). Varkain varastanut, niin! Noo, syö sinä vain! Sitä paremmalta ne maistuvat. Huomasithan kai tuon suuren puutarhan tuolla aivan metsän reunassa; ainakin minun nälkäinen vatsani, jonka tänään täytyi päivällisestä luopua, heti huomasi sen herkulliset marjat. Kun ei ollut puutarhassa ketään, jolta olisi saanut pyytää lupaa, otin ne omin luvini. Siinä koko juttu! No, syö sinä vain!

SALMELA (syöden). Mutta siitä saattais olla huonot seuraukset.

HEILIÖ. Se on minun asiani. Jalkamatkalla käypi kaikki kaupaksi, — viinamarjat myöskin. Mutta tottakin, — annappas nyt kuulla, miksikä äsken olit niin äkäinen.

SALMELA. No, herranpäivät, tiedäthän, että välin haluan olla yksinäni.

HEILIÖ. Niin, mutta mistäs se halu on tullut? Matkailumme ensi päivinä olit sinä yhtä iloinen, avosydäminen ja puhelias, kuin minäkin; sinä olit oikein maan-kuleksian humoörillä. Mutta nyt, — kun minä olen villaton, rupeat sinä suruiseksi; kun minun mieleni halajaa iltaruokaa, haaveksit sinä iltaruskoa (pistää viimeisen marjan suuhunsa) — terveeksi! — ja sen lisäksi olet sinä muuttunut niin riivatun syvämietteiseksi. Kaikkea pitäisi muka tarkastaa ihan joka taholta, perinpohjin kourin tunnustella; mutta siihenpä meillä ei ole aikaa ollenkaan.

SALMELA. Luonnon tarkastelemista vartenhan me juuri matkailemmekin,

HEILIÖ. Emmepä. Matkailumme tarkoitus on pyrkiä huvista huviin. — Heitä sinä hornan tuuttiin kaikki haaveksimisesi. Nyt pitää tarkasteltaman rahavarojen hallintoa. Siis — kassa auki, herra kassööri!

SALMELA (ottaa esiin lompakon). Tässä on lompakko!

HEILIÖ. Minä tarkastelen ensiksi ropomme — (ottaa pikkurahat taskustaan) viisikolmatta penniä eli, toisin sanoen, "suutarin-markka!" (Avaa lompakon). Nyt pitää tarkastaa, kuinka kauvas näillä päästään. — Tämä lokkero on typpi tyhjä, — ne lienevät tuossa naapuri-"osastossa". — Se — se on myöskin tyhjä. (Naurattavalla toivottomuudella). Salmela! Täällä ei ole mitään!

SALMELA. Eikö mitään? Pitäähän siellä toki olla viidenmarkkan seteli.

HEILIÖ. Pitääkö — —? Ei — tää — tää on myöskin autio ja tyhjä. — Ehkä se on pudonnut sinun lakkariisi?

SALMELA. Ei, — siellä ei ole mitään. — — On tosiaankin, — tuo franskalainen kulta-raha.

HKTLIÖ. Niin, se ei meitä paljon hyödytä täällä talonpoikien joukossa; sinun olisi pitänyt vaihtaa se Naantaalissa. — No, entäs sitte! Mitäs nyt tehdään?

SALMELA. Niin, min'en tiedä muuta neuvoa, meidän pitää heti lähteä Helsinkiin, — mutta millä sinnekkään päästään?

HEILIÖ. Eipäs! — Kiitoksia paljon! — Hiisikö nyt menis Helsinkiin, kun sieltä vain saa poissa olla. — Käykäämme vain jonnekin tätä "franskalaista" suomentamaan.

SALMELA. Ei, siihen mull' ei ole halua.

HEILIÖ. Eikä mullakaan. — Mutta kuuleppas! Aletaanpas hieromaan tuttavuutta jossain perheessä tässä naapuristossa.

SALMELA. Ei, veliseni, — siihen minuss' ei ole miestä.

HEILIÖ. Niin, mutta — mitäs nyt tehdään? (Lehdittelee lompakon muistikirjaa). Hm! Tännekkään ei ilmesty pienintä hituakaan. — Ei, — — hä? Kuivettunut ruusu?!

SALMELA (tavoittaen sitä). Ruusu! Annappas se tänne!

HEILIÖ (piilottaa sen). Kas vain! Vai kokoot sinä ruusujakin! — Mistä tämän olet saanut?

SALMELA. Anna se tänne!

HEILIÖ. Enpä, junkkari, ennenkuin täydellisesti olet ripittänyt itses. Vai niin, — sinulla on siis ollut salaisia seikkailuja?

SALMELA. Ei salaisuutta eikä seikkailuakaan. Sinä päivänä, kuin söimme päivällistä tuolla naapuripitäjään kestikievarissa, ja sill'aikaa kuin sinä olit tuvassa vartioimassa kananmunain keittämistä, makasin minä metsässä maantien varrella, kun avoimet vaunut kulkivat sivuitseni — — —

HEILIÖ. Ja niissä — — ?

SALMELA. Istui monta ihmistä, joihin en suurin huomiotani kiinnittänyt. Mutta niiden joukossa oli tyttönen, kaunein kuin koskaan olen nähnyt.

HEILIÖ. No, ja hän kääntyi, luoden sinuun silmäyksen, joka — — —

SALMELA. Ei, — hän ei edes nähnytkään minua, mutta sitä rauhallisemmin saatoin minä iloiten ihaella hänen taivaallisen suloisia kasvojaan.

HEILIÖ. No, mutt' entä ruusu?

SALMELA. Se oli hänen kädessään toisien kukkien joukossa; hän kadotti sen aivan lähelle minua.

HEILIÖ. Ja sitte?

SALMELA. Siinä koko juttu.

HEILIÖ. Vai siinä koko juttu? (Antaa hänelle ruusun). Ole hyvä! Vai ei muuta! No, sellaisia seikkailuja ehkä sattuu joskus minullekin, — Mutta etkö edes saanut tietää, mistä tuo tyttö oli kotoisin?

SALMELA. Eräs mies sanoi vaunujen olevan Wäinölän kartanosta.

HEILIÖ. Wäinölän! Ahaa, — sentähden sinä siis niin välttämättömästi tahdoitkin nähdä Wäinölän kartanon, joka muka on niin ihmeen ihanalla paikalla. Hahaha! Sinä olet oivallinen! — Ja sentähden tulit yht'äkkiä niiu riivatun juhllalliaeksi ja haaveksivaksi, — hahaha! Sepä hauskaa. — Niin, mutta totisiakin puhuen, — meidän pitäisi toki nähdä tuo Wäinölä, se ei liene kaukana tästä.

SALMELA. Niin, mutta mistä rahoja saadaan?

HEILIÖ. No, turha rahoista! Onhan sinun ruususi kokonaan käpristynyt, sinä tarvitset uuden. — Ken tuolta tulee?

Viides kohtaus.

Entiset. Risto.

RISTO (tulee). Päivää kans! Anteeks' ja! E's sunkaan tee ol' nähny' yht' flikkaa täst' ohi juokseva'n?

HEILIÖ. Ken sen piti olla?

RISTO. Oo, ei ollu'k ku' Rantelli'n flikka vaa'n, ku'm mu'n piti hakemaa'n; se saakel' o'j jättänyt lampaat tonn' aira'v vieree'j ja menny't tiehees.

HEILIÖ. Häntä emme ole nähneet. Kuuleppas, saatatko sanoa, kuinka pitkä matka tästä on Wäinölän kartanoon?

RISTO. Wäinölää'v vai'. Juu, kyl' mää sen tierä'n. Olettek's tee' k kaupungist' vai?

HEILIÖ. Olemme. — Kuinka pitkä matka tästä on Wäinölään?

RISTO. Ommar' sinn' koko matka.

HEILIÖ. Kuinka pitkä? Onko sinne peninkulma?

RISTO. Eimar' sentään, ei sinne penikulmaa sentään ol'. — Vai nii'n — te olette menoss Wäinölää'n.

HEILIÖ (kärsimätönnä). Niin, niin! — No, onko sinne neljännes?

RISTO. Jaa, neljäsosa penikulmaa? — ooja' — kyll' sinne'n neljäsosa penikulmaa sentään o'; se on tuoll' mettän toisell' puoll'.

HEILIÖ. Kuka on Wäinölän omistaja?

RISTO. Noo — vai nii'n — ettek's tee tunne' herraa?

HEILIÖ. Emme suinkaan me tuttuja kyseleisi. Kuka sen omistaja on?

RISTO. No he, komesrooti.

HEILIÖ. Kuka "komesrooti"?

RISTO. Jaa, sitämar' määkän en kuolemaksen' tiedä, mikä komesrooti hän' o'n, mutt' täällä ei ol' muuta semmost' ku' hä'n. Muutamat sanoo hänt' herr Römpeliks', mut' sitä hän ei oikei'v voi kärsii.

HEILIÖ (eriks. Salmelalle). "Komerserooti", Strömberg arvattavasti, — no, siinäpä heti jotain. (Ään. Ristolle). Minkälainen mies se muuten on?

RISTO. Hmh, se o'n hyvin korja mies, hyvin ystävälline'n mies. (Huomaa muistikirjan maassa). No, älkääs ny'h helretis', onk's toi kirja vai'? Siin o'n kultaaki'n pääll'.

SALMELA (ojentaa sen hälle). Se on mnistikirja, tahdotteko katsoa sitä? olkaa hyvä.

RISTO. Oo, vai o' se muistikirja? Vojk' siit' ottaa' p plarit pois' kans'? — Ohho'j jos ihmisel' sentään olis tommost' kultareunast' paperii!

HEILIÖ. Mihin sinä sitä tarvitsisit?

RISTO. Noo, — mää kirjoittaisi' v vaa'm piene'v värsy'm Maijal', — se o'm mu'm morsjameen.

HEILIÖ. Mitä? Osaatko sinä kirjoittaa värssyjäkin?

RISTO. Jaa-a' — (Luonnollisella äänellä its.). Onnettomasta kirjoitustaidostanihan minä tuon tunnetun "sihteerin" nimen sainkin! (Ään. jälleen murteella) Mul' o'n noi'n suur' kirja koton' kaunii värsyi täys'.

SALMELA. No, jos tahdotte lehden, niin olkaa hyvä! (Antaa hätte lehden).

RISTO. Suurkiitos, paljon kiitoksii!

SALMELA. Onko teillä millä kirjoittaa? Meillä on kaksi lyijykynää, te saatte toisen (Antaa sen).

RISTO. Kiitoksii, kiitoksii! Ho, koska te Wainölään tahrotte, nii'm menkää vaan ton mettän läpi, kyll' tee's siel' vastaanotetuks' tulette. Ja nyt mää saa'l luvan sanoo hyväst' ja" kiitoksiipaljo'!

HEILIÖ. Kuule, odotappas, tarvitsethan toki muutaman pennin vaivoistasi — — — (Kourii taskuun, eriks. Salmelalle). Kuuleppas, sinä veit "suutarinmarkan"!

SALMELA (antaa rahan Ristolle). Olkaa hyvä, kiitoksia kertomastanne!

RISTO (menee).

Kuudes kohta.

Salmela. Heiliö, (lopulla) Risto.

HEILIÖ. No, Salmela, mitäs nyt tehdään?

SALMELA. Lähdetään Wainölään tietysti.

HEILIÖ. Bravo! Olethan toki tullut järkiisi jälleä!

SALMELA. Mutta kuinkahan me pääsemme tuttavuuteen siellä?

HEILIÖ. Se on helpointa. Voimmehan me pelata pikku komedian.

SALMELA. Ei, velikulta, siinä minä varmaankin pelaan itseni penkin alle; sillä min' en voi pelata muuta, kuin omaa itseäni.

HEILIÖ. No, mennään nyt vain! Ja tee sinä mitä tahdot; minä tiedän kyllä mitä minä teen.

(Menevät).

RISTO (tulee esiin; luonnollisella äänellään). Ja nytpä tiedän minäkin, mitä minä teen!

(Menee).

Muutos.

Huone Wainölässä. Avoimista perä-ovista ja ikkunoilta näkyala merelle päin.

Seitsemäs kohtaus.

Laura. Stenfors (tulevat eri sivuilta).

STENFORS. Laura! No, taivaalle kiitos, että vihdoinkin tapasin teidät!

LAUEA. Minut? Olemmehan me olleet yhdessä koko päivän.

STENFORS. Sanotteko sitä yhdessä olemiseksi? Te olette istunut aivan äänetönnä, ja minun on täytynyt puhella isänne ja serkkunne kanssa, ja on ollut pakko näyttää iloiselta, peittääkseni levottomuuttani.

LAURA. Mutta te olette välin niin kummallinen. Kuinka te voisitte aivan rauhallisena tehdä pilkkaa kunnianarvoisista ihmisistä, niinkuin esim. — — —

STENFORS. Älkäähän toki olko noin ankara! Mitä ihminen voipi, kun on pakoitettu puhelemaan, vaikk'ei ollenkaan ole halua siihen?

LAURA. Niin, mutta ei toki pitäisi antaa tyytymättömyytensä kohdsta varsin viattomia ihmisiä.

STENFORS. Te olette aivan oikeassa. Ja olettehan jo ennenkin huomauttanut mua tuosta rumasta viasta, ja minä lupaan itseni parantaa. — kunpahan te vain pitäisitte vähänkin minusta, — Laura, kun te vain pikkuisenkaan rakastaisitte minua.

LAURA (hiljaa). Olettehan te antanut mulle miettimisaikaa.

STENFORS. Minun asemani te tunnette. Miettikää viikko, — kuukausi, jos mielitte. Min'en tahdo häiritä vapaata valitsemistanne.

LAURA. Uskokaa, minä kunnioitan tuota jalomielisyyttänne. Mutta esityksenne tuli niin äkkiä, ja — — —

STENFORS. Ettehän mua toki synkkään toivottomuuteen heittäne — — —?

LAURA. Kunhan vain saisin rauhassa koota aatoksiani!

STENFORS. Te arvelette siis — — —

LAURA. Hyvästi!

(Menee).

Kahdeksas kohtaus.

Stenfors.

STENFORS. Tuo on sievä tyttö, ja hänen teeskentelemisensäkin koristaa häntä. Joka kerta, kun näen hänet, kasvaa toivoni. — Hoo! Kun nyt vain pian päästäisiin päivälliselle; se on todellakin maaelämän ainoa huvi. — Jos tämä olisi minun kartanoni, elettäisiin täällä vallan toisella tavalla. No, no, — eipä tiedä, mitä vielä voipi tapahtua. Laura kyllä jo pian antautuu, kun vain säännöllisesti pidän häntä vireillä. Täytyy takoa niinkauvan, kuin rauta kuuma on. — Ja Aino? — — Ainolle pitää mun aikoinaan antaa viittaus; — huomaan nyt aivan selvään, että se rakkaus oli vain kuvittelua, — luulettelua.

Yhdeksäs kohtaus.

Stenfors. Sievä.

SIEVÄ. Herra Stenfors! Ettepäs osaa arvata, mitä minä nyt teille tuon.

STENFORS. Tiedänpä, Sievä-neiti — tiedänpä kyllä.

SIEVÄ. No, sanokaa sitte, — koska tiedätte!

STENFORS. Te suotte mulle suloisen silmäyksen.

SIEVÄ. Mitä pakinaa tuo! Kuinka niin luulette?

STENFORS. Kaikki naiset tekevät siten, niin — minä tarkoitan: Kaikki sievät naiset.

SIEVÄ. Ei mikään estä sievääkään olemasta järkevää. — Mutta koska te olette noin herkkä-uskoinen, niin ettepä saakkaan kirjettänne!

STENFORS. Saanpa! Lyödäänkö vetoa?

(Sieppaa sen hänen kädestään).

SIEVÄ. No — no! Vähän — siistimpiä tapoja, jos pyytää saan! — Niin, niin, kyllä te heti huomaisitte, keltä se on, mutta — minä huomasin myöskin.

STENFORS. Vai niin?

SIEVÄ. Niin, näettekös, minulla on merkit, jotk'eivät koskaan petä. — Hahaha! — Näkeehän heti käsi-alasta, ett'ei se ole mies-puoliselta, — eikä teillä ole sisaria — —

STENFORS. Tätiä sitä enemmän, jotka yhä laittavat mulle saarvoja — —

SIEVÄ. Mutt' ei ruusupaperille. Näettekös, siin' on pieni ero värissä — —

STENFORS. Onko punainen teidän mielestänne niin ilkeä?

SIEVÄ. No, älkää ollenkaan olko olevinanne; ikäänkuin ette tietäisi punaisen aina merkitsevän rakkautta.

STENFORS. Vai rakkautta?

SIEVÄ. Ja katsokaapa, tuohon on tipahtanut lakkaakin syrjälle, se merkitsee, että kirje on tervetullut.

STENFORS. Ei, Sievä-neitiseni; nyt on terävä älynne vienyt teidät varsin harhaan; sillä tuo kirje sisältää jälleen varmaankin jonkun paastosaarnan, johon minulla ei ole tarpeeksi hartautta.

SIEVÄ. Oo, — älkää koettakokkaan narrata minua! — Antakaas kun katson — ainoastaan allekirjoitusta!

STENFORS. Olkaa hyvä, — jos saatte sen käsiinne, (pistää sen lompakkoonsa) mutta toistaiseksi pistetään se talteen!

Kymmenes kohta.

Entiset. Pettersson. Briita.

BRIITA (miehelleen). Sidoitkos Pollen kiini, ettei se — — —

PETTERSSON. Ei se karkaa, se on niin autuaallisen rauhallinen raavas.

STENFOES. Hauskaa jälleen nähdä herrasväkeäkin!

PETTERSSON. Niin, näettekös, minun tuli pikkuisen ikävä teitä, sillä — —

BRIITA. Noo, kas vain, Sievä-neiti! Kuinkas Silmukki jaksaa?

SIEVÄ. Kiitos kysymästä!

BRIITA. Joko se on ruvennut hyvin lypsämään?

PETTERSSON. Niin, näettekös, minun journalistani on lehti päässyt irti; minä en saa päähäni kuinka se on päässyt irti, mutta irti se on — — —

STENFORS. Ehkä hiiret ovat sen nakertaneet?

PETTERSSON. Hiiret — —? Kas niitä peijakkaan piikki-nokkia! Niiden työtä se varmaan onkin! — Niin, — nyt min'en tiedä, kyllä tuo lehti vielä jällellä on, mutta min'en saa päähäni, miten se jälleen paikoilleen sijoitettaisiin — jott'ei vain häiriötä syntyisi. Jos te senvuoksi — — —

STENFORS. Aivan kernaasti, kun vain lopetan toimeni täällä — (its.) siihen, mistä aloitinkin — —

BEIITA (on puhellut hiljaa Sievän kanssa). Ettekös tekin, herra Stenfors, myönnä, ett'ei turnipseista ole minnekkään?

STENFORS (alkaa käydä levottomaksi). Saokaa anteeksi, min'en ole niitä maistanut! (Its.) Missä se Laura viipyy? Hän oli äsken vähän kummallinen!

PETTERSSON (on näyttänyt ankaran mietiskelevältä). Hm! Hiiret? — —
Kaikenlaisia pahantekijöitä niitä sentään onkin!

BRIITA. Minun pitää nyt samalla hankkia alku tuommoisia puntari-päisiä lampaita täältä Wäinöläätä; ne kuuluvat olevan kelpo rotua.

PETTERSSON. Mutta kuinkas me nyt saamme lampaita muassamme kulkemaan, Briitakulta?

BRIITA. Kuinkas muuten kuin sylissä; sinä otat emälampaan, minä otan pässin.

PETTERSSON. Mutta kukas sitten ajaa Pollea?

STENFORS (kärsimätönnä). Pässä tietysti!

PETTERSSON. Briita, kuuleppas, pitihän meidän paluumatkallamme pistäytyä Nummi-Jakkoa pinnistämässä Ojalan junttivarkaudesta. Nyt kävisi sekin hyvin, kun sinä olet muassani.

STENFORS (ivalla). Vallesmanni käyttää siis yhä vielä, niinkuin ennenkin, rouvaansa kápälä-lautana, itsepintaisia konnia pusertaessaan? Haha!

BRIITA. Älkää pilkatko! Vaimoväki voipi toisinaan paremmin kuin miespuoliset masentaa vekkuleja; — ja se ei ole ymmärtäväiselle mikään naurun-asia.

STENFORS. Älkää lauseitani väärin ymmärtäkö. Minä tarkoitin, vallesmanni tekee perin oikein, aina käyttäissään rouvan rohkeutta, kun hänen omat voimansa uupuvat.

PETTERSSON. Mitä puhetta tuo on? Sitä min'en saa päähäni.

STENFORS. Minä tarkoitan: Tämä seutu on yleensä kovin pahamaineinen, senvuoksi tarvitaankin täällä yhä jyrkevää järjestyksenpitoa, ja kosk'ei — —

PETTERSSON. Aivan oikein, perin oikein. Täällä vietetään peloittavan koiramaista elämää. Minua memoriaalini on täpötäynnä kurjuutta ja seka-sotkua.

STENFORS. Sepä surkea memoriaali!

PETTERSSON. Niin onkin, niin onkin! — Minä koetin ensin alussa kohdella noita veitikolta hyvyydellä, mutta se ei kauvan käynyt kontoon. Minun täytyi muuttua kovaksi — —

STENFORS (yhä pilkaten). Ja sitä ne tottelivat tietysti!

PETTERSSON. Tietysti, tietysti! Mutta pahin pulma on, että kun ne ovat tehneet hunsvotin-metkuja, ei niitä koskaan saa millään keinoin tunnustamaan.

BRIITA (on yhä puhellut Sievän kanssa; Sievälle, nauraa hohottaen). Voi pöllöä! Miks'ei hän tarttunut lehmän sarviin? Niin minä olisin tehnyt!

STENFORS (ilkeästi ihmetellen). Vai ei herra Pettersson saa roistoja tunnustamaan?

PETTERSSON. En, sillä ne ovat merkillisen teräväpäisiä vikurtelemaan ja tekemään jussinkoukkuja. — Kerrankin tutkistelin erästä, joka oli varastanut Yllilän porsaan. Tepastelin ensin tunnin aikaa. Vihdoin jo alkoi pistää vihakseni veijarin itsepintaisuus. Virkamahdillani lausuin hyvin päättävästi: "Kuuleppas, sinä Klippiari, minä luulen, että sinä olet varastanut Yllilän kiljun-pojan!" — Mutta arvaattekos, mitä hän tokasi vastaukseksi? — Hän lausui jyrkästi: "En!"

STENFORS (kuin edellä). Sepä todella kummallista!

PETTERSSON. Ja minä jouduin ymmälle. En tiennyt, mitä tehdä — —

STENFORS. Ettekö todellakaan tiennyt?

PETTERSSON. Tie — — kyllä, kyllä minä juuri tiesinkin, mutta vaimoni on erinomaisen kekseliäs, sen voitte uskoa.

STENFORS. Kyllä minä uskonkin!

PETTERSSON. Hän on sanomattoman kekseliäs. Minä kysyin: "Mitäs nyt tehdään, Briitakulta? Tuo jumalaton porsaanvaras ei tunnustakkaan." — "Kyllä neuvo keksitään," — vastasi hän heti; meni samassa roiston eteen ja sanoi — — niin, mitenkö penturin lailla hän taas sanoikaan? — Kuuleppas, Briita, mitenkö sinä sanoitkaan?

BRIITA (kuulematta sitä, jatkaen Sievälle). Sarvettomat pässit ovat parempia! — Kas Laura-neitiä vaan!

Yhdestoista kohtaus.

Entiset, Laura, (lopulla) Strömberg, Salmela, Heiliö.

LAURA (tulee). Hyvää päivää, tääti, tervetuloa!

BRIITA. Onko isäsi kotona?

LAURA. Isä — (katsoen Sievään) — ei?

SIEVÄ. Hän on pellolla ojamiesten luona.

BRIITA. Kas, Sievästä tulee sievä talon-emäntä; hän tuntee tarkkaan talouden seikat. Siksipä hän aina onkin iloinen ja hilpää.

SIEVÄ. Niin, herra Stenfors sanookin minun aina nauravan, pait iltasin, kun olen uninen.

BRIITA. Niin, niin, — "illan torkku, aamun virkku — — —." Hän vangitsee vielä monen pojan sydämen.

PETTERSSON. Vangitsee — —? Kuulkaapas! Oletteko kuulleet että nykyään kaksi vankia on karannut Kakolasta?

SIEVÄ. Ai, ai, jos ei ne vain tulisi tänne!

PETTERSSON. Olkaa huoletta, neiti-näpykkäni. Minä kyllä suojelen teitä lain voimalla — — —

STENFORS. Ja vaimonne kädellä.

PETTERSSON. Niin, niin, — tietysti! Ne ovat muuten kaksi kuuluisaa ja sukkelata pahantekijää, nimittäin Johan Peltola, myöskin tunnettu Venkka-Jussin nimellä, kun hänellä on se luonnon-vika, että hän on Venkka-Jussi.

STENFORS (ivaten). Merkillistä! Onko hän ihan varmaan saanut nimensä siitä?

PETTERSSON. Epäilemättä. Ja toinen on Kristoffer Marttinen, jota myöskin kutsutaan Risto-sihteeriksi, mutta min'en saa päähäni, mistä hän on saanut semmoisen liikanimen.

STENFORS (teeskennellyllä totisuudella). Ehkä hän on ollut sihteeri?

PETTERSSON (miettien). Sihteeri — — niin — ehkä! sitäpä min'en ollenkaan ole tullut ajatelleeksi. — Summa se, — nämät pahantekijät ovat karanneet Kakolasta, ja minä olen saanut varsituisen oortelin pitää silmäni auki; sillä niiden luullaan olevan näillä tienoin.

SIEVÄ. Taivaan Herra, sehän on kauheata!

PETTERSSON. Älkää ollenkaan peljätkö, luottakaa vain minuun. Minä teen kaikki, mitä ihminen voipi.

STENFORS. Se riippuu siitä, minkälaista ihmistä te tarkoitatte.

PETTERSSON. Herra Stenfors, suokaa anteeksi, — ettehän te vain tehnekkään pilkkaa minusta?

LAURA (eriks. Stenforsille). Kuinka te saatatte noin armottomasti pilkata hyväluohtoista miestä?

STENFORS (eriks. Lauralle). Laura, jos toki tietäisitte, kuinka vaikea minun on pitää vireillä tätä lörpöttelemistä!

PETTERSSON. Tottakin, otinhan minä noiden rosvojen tunnusmerkki-luettelonkin mukaani, jotta paremmin voisitte olla rauhassa (kourii taskujaan). Missä se nyt onkaan? (Briitalle) Onko se sinulla — (etsien) se — — se — — signalementti pahuus?

BRIITA. Ei, — itsehän sinä sen otit.

PETTERSSON. Sep' oli ilkeää! — Enhän minä vain lie kadottanut sitä. — — Mitäs kummia sitte tehtäisiin?

SIEVÄ. Noo, — tunnemmehan me ainakin toisen, — Venkka-Jussin.

PETTERSSON. Hahaha! Niinpä kyllä, — ja toisen tunnemme kirjoituksestaan — hahaha — koska hän on sihteeri!

STENFORS (ilkeästi). Niin, eihän verrattoman älyn sukkeluutta mikään voita. Hahaha!

PBTERSSON. Ei, haha — —! Niin, mutta tottamaar sekin, meidän täytyy toki heti kotiin jälleen.

SIEVÄ. Ai'otteko nyt jo lähteä?

LAURA. Minä luulin teidän jäävän tänne iltaa viettämään.

STENFORS. Kuinkas rouvan pässin nyt käypi?

BRIITA. Te saatte tulla sen kanssa!

SIEVÄ. Kas tuolla kävelee kaksi vierasta sedän kanssa — — —

KAIKKI (rientävät uteliaina ikkunan luoksi).

SIEVÄ. — — Kaksi nuorta herraa. Oi, jospa ne toki tulisivat tänne! — — Kas, kuinka kauniisti tuo hymyilee puhellessaan, — tuo, joka kävelee sedän toisella puolella! — setä on näköjään mieltynyt häneen — — —

LAURA. Minä pidän enemmän tuosta toisesta. — —

STENFORS. Ja minä soisin niiden kävelevän selkä tännepäin.

SIEVÄ. Voi, ne tulevat tänne, se on verratonta! Mekin saamme kerran vieraita! Oi, oi!

STENFORS. Sievä-neiti ei koskaan saa kylliksi vieraita.

SIEVÄ. Saapa kyllä, kun vain tulee hauskoja vieraita.

PETTERSSON. Kuulkaapas, herra — — te — — minä olen tullut siihen päätökseen, että ne ovat tuommoisia luu-herroja, jotka kaivelevat kunniallisten ihmisten hautoja ja kolistelevat rauhallisten sielujen päakalloja ja sääriluita.

STENFORS. Kyllähän ne saattavat muitakin rosvoja olla.

PETTERSSON. Rosvoja —? Niinpä saattavatkin! Voi, minua poloista! Tuo saaturin signalementti — Briita — journali — memoriaali — hm, tuossahan ne jo ovatkin!

STRÖMBERG (näyttäkse avonaisessa ovesta Heiliön ja Salmelan kanssa). Olkaa hyvät, astukaa sisään vain!

PETTERSSON (its., varsin neuvotonna, nolona). Kas niin! Siinä ne nyt ovat! (Vieläkin hädissään etsiskellen). Voi, voi! Signalementti!!

STRÖMBERG. Hehe. Kas tässä oikeita kunniavieraita meille. Kaksi kelpo poikaa, he: Maisteri Heiliö ja Salmela.

PETTERSSON (hermona). Tätä min'en saa päähäni — — —

STRÖMBERG. Minä tapasin heidät tuolla maantien varrella.

TOINEN NÄYTÖS.

Huone nimismies Petterssonin luona.

Ensimmäinen kohta.

Risto (yksin).

RISTO (tulee, puhuen talonpoikaisella murteella ulospäin). Jassoo, vai pitää mu'v vartoo't tääl'? (Luonnollisella äänellään). Paljon olen minä tosin elämässäni uskaltanut, mutta tämä on toki hävyttömin kaikista konnantöistäni. Varas käy visiitillä poliisin luona, joka juuri nuuskielee häntä. — Kuolema ja kiusaus! On tämäkin juoni! Mutta se pisti päähäni kuin salama — enkä minä milloinkaan laske hyvää juonta sivuitseni. Ja kyllä se onnistuukin, — kun varas vain on sukkela ja poliisi on tuhma. — Näinhän minä nimismiehen äsken ajavan pois puolisoinen ja palajavan yksin takaisin. Hän on siis tällä hetkellä ilman vaimoa tai, toisin sanoen, ilman tutkimis-älyä. — Kun vain saisin hyvin kauvas venytetyksi häntä

nenästä ja siten hänen huomionsa pois päin itsestäni, niin olispa pirua, ellen minä — — —

Toinen kohtaus.

Risto. Pettersson.

PETTERSSON. Päivää, päivää! Sinäkö tahdoit puhutella minua?

RISTO (koko kohtauksen ajan talonpoikais-murteella). Ei, teidän herramaisuuten', emmää sunkaan.

PETTERSSON. Etkö? No, mutta mitäs sinä tahdoit sitten?

RISTO. Mu'm piti vaan antaman tää preivi teitil'.

PETTERSSON. Kuka sinä olet? Mistä sinä olet kotoisin?

RISTO. Mää olen se Leppärlän Antti, — kyl' mää tuolt' Uurelt' maalt' kotosin olen kans'.

PETTERSSON. Vai Uudeltamaalta, — vai niin. Keltä on tämä kirje?

RISTO. Ja kelt' se o'? — — Jaa, sitä mar' e'm mää tiera.

PETTEESSON. Etkö tiedä? No, miten sinä olet sen saanut sitten?

RISTO. Pitääk' mu'n sanoman se?

PETTERSSON. Pitää, pitää.

RISTO. No, vaik' vaa'n, kyl' mää sen tairan kans'. — Kas, se o'n ny's sil' viisii, et' mul' o'm piea' trekooli'm muotonen kans', ja mää sain siit' muutaman tikkelperi'j, ja sit' mää aatteli'm: Mitäs mää niil' ny't tee'n? Kukaties vois' niist' saara muutamat pennin kans', mää aattlin: taitais olla paras vierä'n ne kaupunkii'. Ja meidän muijaki'm plätisi siit' ain' kans'. Ja sit' mee'h pantiin tikkelperit kahtee'n suuree'n kori'j ja sit' mää lähri'n niiren kans' kaupunkii'.

PETTERSSON. No, ja sitten sinä tulit kaupunkiin?

RISTO. Ei maar', — e'm mää sin' niin koht' sentään tullu'm; mul' oli ny'n ne kaks' suurta kori' traksittavana kans'. Mut' kyl' mää sin' lopuit' tulin sentää'j ja'.

PETTERSSON. Ja sitte möit sinä voaraimesi, — — eikö niin?

RISTO. E'm mar', kuulkaas, e'm mää niit' myyny'.

PETTERSSON. Mitenkä? Etkö saanutkaan vaaraimias myydyksi?

RISTO. Ei, — kas kun ei mul' ollukka'n faaramii, ku'n tikkelperei vaa'.

PETTERSSON. No, sama se. Eikö sun tikkerperis käyneetkään kaupaksi?

RISTO. Ooja', kyl' ne lopult' meni kans' — —

PETTERSSON. No, entäs sitten?

RISTO. Sit' mää trääffäsin toril' meidän pitäjän hantelsmanni'n kans, ja hä'm pyysi mun tuleman kuormaa ottamaan Turust' ja sil' matkal' mää nyt olen.

PETTERSSON. Mutta minä en saa päähäni, mistä sinä sait tämän kirjeen — — —

RISTO. Orottakas vaa'n, se tulee koht'. — Ja tuol' vähä'm matka' pääs' tuli muu' vastaan yks' kun ajoi korkjaa'n hevosen kans' — meinaten selkähevosen kans' — hän kattos minu'm päälle'n ja sanos: "Kuuleks', mihes sää menet", hän sanos. "Turust' kotja", mää sanosi'. "Meneks' kirkonkylän kautta vai'," hän sanos. "Menen oikee'm", mää sanosi'. — "Kuuleks', tieräks' mitä", — hän sanos — "Voiks' sää vierä piene'm preivi'v fall'eksmanni'", hän sanos. — "Ooja' — miksei", mää sanosi'. Ja sit' hän otti yhren kirjan taskustas ja sit' hä'm pani sen hevoset niskaa vastaa'j ja sit' hän kirjotti siihe'j jotaa'j ja sit' ku' hän oli kirjottanu', reväsi hä'm plarin kirjastas ja sit' hä'm pani sen kokoo'j ja annoi mul' ja sit' hän sanos: "Toss o'm markka, toimitaks' sen ny'?" — "Kyl' mää sen toimita'm", mää sanosi'. "Hyväst' sit", hän sanos, ja sit' hä'l löi hevost' selkää'j ja sit' mää meni'n.

PETTERSSON. Annappas tänne se kirje.

RISTO (kaivelee laskuissaan). Juu, kyl' mää sen — orottakas vähä'j — juu, kas täs' se o'n ny'! (Aikoo,

mennä). Hyväst' sit', — kiitoksii paljo'!

PETTERSSON. Älä, — odotappas vähän! Pitää toki katsoa, mitä tässä on (Avaakirjeen). Maisteri Saariolta, — kukas se on? (Lukeehiljan). Mitä kummia! (Lukee edelleen). Onko se mahdollistat (Ristolle). Oletkos varma siitä, että tämä on totta?

RISTO. Helvetis' kans' — anteeks' vaa'n — — se o'm paljo'm mahrollist' et' se o'v valhet' kaik' tyy'.

PETTERSSON. Mitä sanot?

RISTO. Niin, kuinkas mää sen tierän, herr pe-falleksman, en sunkaa'm mää ol' preivii kirjottanu'.

PETTERSSON. Niin, se on totta se. — Mitäs nyt on tehtävä? (Huutaa). Briita! Briita! Brigitta! — — Kas, nyt vasta muistan, hankään ei ole kotona — —! Hm, hm! — Oliko se fiini mies, joka kirjotti tämän?

RISTO. Jaa, fiini vai? — Niin, perkulek' sen tietää kuin fiini hän oli. Kyl' hän nii'v fiini kumminkin oli, ku' falleksmanniki. — Saank's mää mennä sit'?

PETTERSSON (julmasti mietiskellen). Älä vielä — (Its.). Jos minä ottaisin memoriaalin — (ään.) — no, mene vaan — ei, odotappas vielä — (Its.) onhan mulla kirje — niin, sinä, saat kyllä mennä.

RISTO. Suurkiitos! (Aikoo mennä). Hyväst' ny'.

PETTERSON. Ei, ei sentään, varroppas vähän! (Its.) Herran pohtimet, mitä mun nyt pitää tehdä? — Kunpahan vain Briita — —!

RISTO. Enk's mää saa mennä jo?

PETTERSON. Et, et. Sinä saatat — — annappas olla! — (Its. ankarasti tuumailen). Jos minä veisin kirjeen journaliin ja siitä memoriaaliin — — ja — — memoriaalista — — — journaliin — — —?

RISTO. Mul' on kiiru ja'!

PETTERSON. Briita! — Antti, piti sanomani — sinun täytyy ajaa minun kanssani varkaitten' — — ei, ei — vaimoni luo!

RISTO. E'm mää kerki, mun täytyy kaikel' muotoo olla koton' tänäpä'n' ehtool'.

PETTERSON (Koomillisimmalla pontevuudella). Siit' ei synny mitään!

RISTO. No, mut aatelkaas ny'k kumminkin! (Äänettömyys). No, saank's mä ny'm mennä'v vain?

PETTERSSON. Kuuleppas sentään, ystäväni — —

RISTO. E'm mää kuul', enkä nää; enkä ol' falleksmannin ystäväkään, e'm mä mikään spitaakelikaan ol!

PETTERSSON. Älä ymmärrä minua väärin; Anttihan sun nimes oli?

RISTO. Jaa-ah, niin o'!

PETTERSSON (kirjoittaa sen muistiin). No, mene nyt sitte herran nimeen.

RISTO. Kyl' mää vaa'l luun' korjaan kans'. Hyväst' ny'k! Kiitoksii paljo'.

(Menee).

Kolmas kohta.

Pettersson (yksin)

PETTERSSON. Tämä on toki hirveän hillimätöntä kansaa, jonka päälliköksi minä olen pantu. Mutta sentähden kai juuri minut tänne määrättiin. Miksikä ei suomalaiset ole ollenkaan sivistyneet, — sitä min'en saa päähäni. Enhän minäkään ole liiaksi koulua käynyt, mutta onhan minulla kuitenkin tarkka järjen-juoksu — paitsi välin, kun ei nuo pääklipparit tunnusta — — ja onhan mulla journali ja memoriaalikin. — — Kas, kun olin unohiaa — — Hm, hm! Minä tiedän jo edeltäpäin minkä jyryn Briita nostaa siitä, ett'en pidättänyt tuota miestä. Mutta herran nimessä! Mitä voipi enää nimismieskään, kun toinen rupee hävyttömäksi — raa'aksi! Minun täytyy pistää pikku hätä-valhe, täytyy sanoa sen olleen vanhoja tuttujani, että se on meille monta siankinkkua tuonut. — Mutta mihin minä nyt ryhdyn? Sekä

journalissa että memoriaalissa on hirvittävästi työtä; mutta jos minä teen jotain, sanoo Briita heti, että olen tehnyt pukin. — Ja hänenkin piti nyt juuri mennä tuota pässiä noutamaan — niinkuin ei hällä ennaltaan ois semmoista. — Ja ellen minä paperejani tänään kuntoon saa, on huomenna kruununvouti niskassani. Voi minua, poloista miestä! — Ohhoo! Jollei mulla olisi niin kova pää, olisin jo aikoja sitte tullut hassuksi; sillä käsittämättömän tuskallista on olla nimismiehenä, kun oma vaimo on kuvernööri. Taivas kaikkia minun kaltaisiani suojele! Hohhoo — jaajaa!

(Menee).

Muutos.

Perältä näkyy järvi. Näyttämö puutarhana. Oikealla Väinölän asuinhuone-rivi. Pari ikkunaa näyttämölle päin. Seutu metsäinen.

Neljäs kohtaus.

Strömberg. Heiliö.

STRÖMBERG (tulee, kantaen nipussa kaloja).

HEILIÖ (seuraa häntä, kantaen onki-tarpeita).

STRÖMBERG. Hehehe! — Herra Heiliö, ettekö luule kalastuksen kesä-aikana olevan ihmisen suurin hauskuus?

HEILIÖ. Ompä kyllä, kalastus yleensä on hupaisata.

STRÖMBERG. Mutta tuo rauhallinen onkiminen on toki suloisin; ei tarvitse vaivata ruumistaan eikä sieluaan, istuu vain rauhassa sikarri hampaissa veneen kokassa, — ahvenet tulevat itsestään. Hehehe.

HEILIÖ. Toisinaan kiiskejä myöskin. — —

STRÖMBERG. Kiiskejä myöskin, — hehehe, tietty se. — (Panee kalat riippumaan pensaan haaraan). Herra Heiliö, hehehe, tulkaapa katsomaan mun uljaita kaalin-kupujani! — Vai, te ette taida niistä sentään pitääkkään, te kirjamiehet? Hehehe!

HEILIÖ. Tottapa toki! Kaikenlainen maanviljelys miellyttää minua, sillä minä olen maanviljeliöpöika.

STRÖMBERG. Vai niin, hehehe! (Mennessään) Minun apumieheni, hra Stenfors on kummallinen, hän ei ollenkaan pidä kaalinpäistä. (Sivulle).

HEILIÖ (näyttämön ulkopuolella). Herra Strömberg! Mikäs tätä vaivaa, kuin on noin käpristynyt?

STRÖMBERG (ulkona). Se on kuivettunut. Hehehe. — Mutta kas tässä on aika vaari! Hehehe. Kas tuommoinen!

(Tulee esiin suuri kaalinkupu kädessä).

HEILIÖ (tullen esiin). Te näytte pitävän erinomaisen paljon kaalista.

STRÖMBERG. Niin pidänkin; ne ovat minun mielikasvejani. Hehehe. — Tiedättekö mitä? — Minä olen tullut siihen päätökseen, että tuommoinen suuri kaalinkupura on maisterien pään kaltainen. Hehehe. Kun sen levittää, näyttää se kirjalta, aivan kuin koko pää olisi suuri kirja. Hehehe?

HEILIÖ (nauraen). No, sitten on mulla vielä ääretön matka maisterin-arvoon, sillä minun pääni ei ole likimainkaan noin suuri.

STRÖMBERG. Hehehe! Te olette leikkisä. Mutta on mulla täällä muitakin katsottavia. Hehehe.

HEILIÖ. On, täällä on erinomaisen kaunista, se kunnioittaa kartanon haltiaa.

STRÖMBERG. Hehehe! Mutta kyllä se maksaakin, — vaan ei tee mitään. Hehehe. Tämän tilan entinen omistaja oli huolimaton. Kun minä tänne muutin, huomasin heti, että kaikki oli rappiolla. Kaikkialta tunki rikkaruoho nokkansa esiin ja täällä oli niin hirvittävän metsäistäkin, että — että oli aivan kuin säkissä. Hehehe.

HEILIÖ. Te olette siis tehnyt varsin ihmetöitä.

STRÖMBERG. Niin, no, hehehe! — Teilläpä on tarkka silmä. — Kehumatta itseäni, kyllä tämä tila nyt

on toisellainen, kuin viisi vuotta sitte. Mutta minä olen seurannut Taivahan Taaton käskyä, hehehe.

HEILIÖ. Taivahan Taaton käskyä?

STRÖMBERG. Niin, hehehe. Käsketäänhän raamatussa Aatamin möyrimään maata ja tekemään sen itselleen mukavaksi, hehehe.

HEILIÖ (nauraen). Vaikk' ei juuri noilla sanoilla — —

STRÖMBERG. Kuitenkin sinnepäin. — Kuulkaas, hehehe, — te olette sukkela mies. — — Mutta nytpä vasta huomaan, — missä toverinne, hra Salmela lienee?

Viides kohtaus.

Entiset. Sievä.

SIEVÄ (tuli rakennuksen takaa, kuuli viimeiset sanat). Herra Salmelan näin minä hetki sitte kävelevän rannalla.

STRÖMBERG. Teidän toverinne ei näy suurin välittävän maa-elämästä.

HEILIÖ. Sepä juuri hänen ihanteensa; mutta hän nauttii sitä enimmäkseen noin yksinään.

STRÖMBERG. Hän taitaa olla papin poika, hehehe?

HEILIÖ. Ei, vaan papin-kisällä tätä nykyä.

STRÖMBERG. Vai niin; — sen minä huomasinkin. Ne ovat suloista väkeä, nuo papit. Ne ovat uurmaakaroin tapaisia: Kun ihmiskurjan sielun-värkki joutuu pilalle, puhaltavat ne vain pikkusen johonkuhun rattaasen, — ja paikalla on se käynnissä jälleen, hehehe! — Minä pidän paljon papeista; papit ja maanviljelijät ovat maailman selkäpiikki.

HEILIÖ. Ja kauppiat sen jäsenet,

STRÖMBERG. Hehehe, — niin, kápälät, jotka selkäpiikkiä liikuttavat. Ja maisterit ovat sielu, joka kápäliä johtaa.

SIEVÄ. No, herra Heiliö, tuletteko mukaan nyt?

HEILIÖ. Kiitän, — mielelläni!

STRÖMBERG. Ja minne matka pitää?

SIEVÄ. Herra Heiliö halusi nähdä hevosiamme j.n.e.

STRÖMBERG. No, eikös vain! Lyödäänpä vetoa, teistä tulee vielä maanviljeliä. Hehehe!

HEILIÖ. Eipä taitaiskaa olla hullumpaa?

STRÖMBERG. Ei suinkaan. Hehehe. Kunnollinen maanviljelys onkin viljelys, joka on kaikkien viljelyksien viljelys. — Hehehe, — te olette kunnan poika; — kuulkaas, ette suinkaan te tänään enää täältä lähde?

HEILIÖ. Minut saapi hyvin helposti jäämään.

STRÖMBERG. Toverinne pitää myöskin jäämään.

HEILIÖ. Häness' ei — luulen ma — vastusta, sillä hän on aivan hurmaantunut tähän kartanoon — ja minä myöskin.

STRÖMBERG. No, eikös vain, — hehehe. Sepä hauskaa. Mitä kauvemmin te täällä viivytte, sitä iloisempi minä olen. — Hehehe. Täällä on vielä paljon katseltavaa, joka kenties huvittaa teitä. Ja parempaa opasta, kuin pikku Sievä, ette saisi mistään; sillä — kehumatta itseäni — hän on veljenitytär ja oikein kelpo tyttö onkin, — hehehe.

SIEVÄ. Noo, — setä! Mitä tuo nyt on! — Kas niin, herra Heiliö, tulkaa sitte!

(Sievä ja Heiliö pois).

Kuudes kohtaus.

Strömberg (yksin).

STRÖMBERG. Tuo on todellakin sievä nuorukainen, tuo Heiliö! Saakeli, kuinka meill' oli hauska onkiretkellämme. Hehehe. — Hänellä on niin penturin tarkka silmä ja semmoinen into ja halu, että — — — niin, se on oikein kumma! Hehehe. — Mutta se toinen — pappi — — min' en tiedä varmaan, kumpainen minua enemmän miellyttää. — Ne ovat oikeita kunnon suomalaisia, — eikä semmoisia, kuin tuo pilkkakirves Stenfors. — Min' en enää huolisi koko miehestä, ellen häntä kipeästi tarvitseisi. Hehehe. — — Kas penturi!

(Ottaa kalanipun pois).

Seitsemäs kohtaus,

Risto (yksin).

RISTO (esille). Missähän nimismies-ystäväni viipyy? Tässä täytyy minun odottaa häntä, nähdäkseni mille suunnalle seikat kääntyvät. — Minä asuskelen tuolla pensaas juuressa; — se on mainio asuinpaikka minun säätyiselleni. Vähän ahtaan lainen se tosin on, mutta minä ai'onkin jo huomenna muuttaa sieltä, — ja muutankin niin etäälle, ett'ei Suomen risut silmiäni revi eikä poliisin silmä kannata sinne. — (katselee varovasti ympärilleen), Hah!

(Pujahtaa pensaasen).

Kahdeksas kohtaus.

Laura (yksin).

LAURA (tulee huoneesta). En tiedä mitä ajatella. Kun tuo nuorukainen puhelee kanssani, tuntuu mieleni niin kummalliselta. Onpa silloin melkein, kuin rakastaisin häntä. Mutta heti, kun hän on poissa, katoaa kaikki tunteet rinnastani. — Sydämetön pilkkaaja hän on, ja semmoiset ovat ilkiöitä. Hän on valmis loukkaamaan herttaisia vieraitammekin.

Yhdeksäs kohtaus.

Salmela. Laura.

SALMELA (tulee perältä).

LADRA. Herra Salmela!

SALMELA. Neiti!

LAURA. Oletteko käynyt rannalla?

SALMELA. Olen; siellä on ihmeen ihana paikka. Minun kotini on myös järven rannalla, senvuoksi aina hupaisina hetkinä mieleni sinne vetää. — Aaltojen hyrsky soittaa mulle äitini laulamia, suloisia kehtolaulelmiä.

LAURA. Tuolla, oikealla, on pieni lehto aivan lähellä rantaa; siellä on mitä hauskin käyskennellä näin iltamalla.

SALMELA. Vasta kesä-illan hiljaisuudessa oppiikin maamme suloisuuden tuntemaan, sen ylevätä juhlallisuutta ihantelemaan. — Kun koko muu luonto uinailee, huokuu yhäti järvi, kuni i'äisesti levoton ihmis-sielu, ja sen hiljainen maininki kuiskaa korviini surun-sointuisia säveliä, raskaita kuni kaipauksen hengähdykset. — Niin, neitini, te olette onnellinen, kun saatte olla ja elää näin herttaisessa paikassa, rauhan ja yksinäisyyden helmassa.

LAURA. Myönnän kyllä; mutta yksinäisyyteenkin voipi ajanpitkään kyllästyä.

SALMELA. Suokaa anteeksi, — mutta minä olen luullut huomaavani, että juuri te olette luotu maaseudun yksinäisyyttä nauttimaan.

LAURA. Niin luulen itsekin. Mutta minä olen nainen. Mies saattaa ehkä yksinomaisesti kiintyä kirjoihinsa, mutta tyttörukalle eivät ainoastaa kuolleet kirjaimet ole kylliksi. Ja kun minä luen jotakin, on mulla sen johdosta aina niin ihmeen paljon kyselemistä.

SALMELA. Mutta ettehän te toki eläkkään erakon lailla.

LAURA. Melkeinpä kyllä. Isäni on aina kiintynyt toimiinsa, hän ei — —

SALMELA. Entäs orpananne?

LAURA. Hän tuli tänne vasta hiljakkoin, ja paitsi sitä, hän on vallan toisenlainen kuin minä, aina hilpeä ja vilpas; hän ei käsitä minun haikeuksiani. Ja minä luulen, että juuri sentähden pidänkin hänestä niin paljon.

SALMELA. No, eikö täällä käy vieraita?

LAURA. Käypi kyllä. Mutta ne eivät koskaan puhele kanssani totisia asioita. Kun joskus johdan puhetta vakavampiin aineisiin, käännetään se heti pilaksi. — Oi, uskokaa, ei mikään ole niin inhoittavaa, kuin, odottaessaan totista vastausta, kuulee jonon jonkinjoutavia kohteliaisuuden sanan-parsia — Mutta minä olen hupakko, kun rupean ripittämään itseäni ventovieraalle.

SALMELA. Tuttavuutemme on tosin lyhyt, mutta matkaavaisten kanssa tutustutaankin yht'äkkiä, — ja minä luulen ett' ette kadu minulle osoittamaanne luottamusta.

LAURA. Niin, te olette ainakin osoittanut ihmeteltävää kärsivällisyyttä, kuunnellessanne turhamaista pakinaani.

SALMELA. Minä olen kuullut, ja luulen ymmärtäneenikin sanelmanne, — Sallitteko minun vastata, sallitteko minun vähän ryhtyä eräasen asiaan — — —?

LAURA. Sydämeistäni, — minä kiitän. Teissä on jotain, josta minä paljon pidän; te ette ole ollenkaan turhamainen ettekä pilkallinen. — Mutta kuuikaapa, sanoittehan tuolla rannalla löytäneenne suloisan paikan; jos suvaitsette, menemme sinne yhdessä?

SALMELA. Sydämeistäni mielelläni!

LAURA. Mutta sitte teidän pitääkin puhella minulle kaikki-tyyni.

SALMELA. Teillä on valta käskeä.

(Menevät).

Kymmenes kohta.

Heiliö. Sievä.

SIEVÄ. No, nyt jo kai olette kyllästynyt ja väsynyt tähän herttaisuuteen.

HEILIÖ. Kuinka se olisi mahdollista, kun te olette oppaani.

SIEVÄ. Te pidätte siis maanviljelyksestä ainoastaan minun tähteni?

HEILIÖ. En — — enpä juuri; mutta teidän seurassanne pidän minä siitä kahdenkertaisesti.

SIEVÄ. Noo, hyi, miksi te noin sanotte? — Mutta kuuluu siltä, kuin ette olisi tyytyväinen siihen, mitä olette nähnyt. Ehkä haluatte jotakin vielä?

HEILIÖ. Jotakin? — Jos seikkoihin oikein pohjastapitäin ryhdymme, haluan minä todellakin paljon vielä.

SIEVÄ. Vai niin?

HEILIÖ. Tämän viimeisen puolentunnin ajan olen minä vain halunnut, toivonut.

SIEVÄ. No, eikös vain? — Niin, nyt minä sen jo tiedänkin.

HEILIÖ. Ette — — ettepä suinkaan.

SIEVÄ. Tiedämpä: Teidän on tullut jano ja nälkä — te tahdotte illallista.

HEILIÖ. En, — minun toivoni ulottuvat todellakin paljon kauvemmaksiksi. — Minä alan jo tulla järkevämmäksi, ja rupean tuumailemaan tulevaisuuttani.

SIEVÄ. Todellakin? No, se sopii teille, se. Mutta miksikä te puhutte noin syvällisiä asioita minun kanssani?

HEILIÖ. Neiti, te olette niin älykäs — — —

SIEVÄ. Hoho — —!

HEILIÖ. — — että minua hävettää, kun vielä olen ilman varsinaista tointa. Mutta nyt olen tulevaisuudestani päättänyt. Minä rupean maanviljeliäksi.

SIEVÄ. Vai niin?!

HEILIÖ. Minulla on aina ollut halu siihen. Mutta isä-vanhus sanoi yhä: "Jahkahan tulet ylioppilaaksi ensin".

SIEVÄ. Oikein sanottu!

HEILIÖ. Minä olen jo suorittanut kaksi lakitieteellistä tutkintoa; mutta nyt, kun näin teidät, heräsi haluni maanviljelykseen uudestaan. Minä tunnen, ett'en saata ruveta yksitoikkoiseksi kirjatoukaksi, ja senvuoksi kirjoitan huomenna isälleni, että tahdon mennä Mustialaan ja sitte ostaa tilan.

SIEVÄ. Ja muutatte sitte Savoon tietysti? Minun koti-seuduillani on juuri teille sopivia tiloja. — Mutta luuletteko isänne suostuvan siihen?

HEILIÖ. Se on kelpo ukko.

SIEVÄ. Niin, se näkyy jo pojastakin! — Vai niin — —? Vai tilaa te vain halusittekin?

HEILIÖ. Niin, — — ja sitten yhtä seikkaa vielä; mutta sitä min'en tohdi teille sanoa.

SIEVÄ. Sanokaa vain. Ettehän toki peljänne minua?

HEILIÖ. Nyt ei todellakaan aikaa kaunisteluihin. — Saanko lausua suoraan?

SIEVÄ. Suoraan, suoraan tietysti.

HEILIÖ. Te olette oiva neitonen.

SIEVÄ. Hyi, olkaa vaiti!

HEILIÖ. Mutta vastahan te juuri mulle annoitte luvan puhua?

SIEVÄ. Mutta ei noin; — muistakaa, nyt ei aikaa kaunisteluihin.

HEILIÖ. Totta, koht' on mulla matka eessä jälleen. Muisteletteko minua, kun olen poissa?

SIEVÄ. Saattepa nähdä!

HEILIÖ. Ja muistatte myöskin, että ystävyystemme — — —

SIEVÄ. Nyt on perustettu!

Yhdestoista kohtaous.

Entiset. Stenfors.

STENFORS. Hei, kas vain! Herrasväki on jo saapunut.

SIEVÄ. Niin, me tulimme viimeksi maitokamarista.

STENFORS. Maitokamarista! — Ai, ai, Sievä-neiti, siis on hän juonut teidän kermanne ihan kuiviin.

HEILIÖ. Ainakin niin paljon, ett'ei enään ole tippaakaan "hänen" varakseen.

STENFORS. Erhetys; Sievä-neidillä on sitä vielä yltäkyllin minua varten.

SIEVÄ. Onko?! (Heiliölle) Älkää uskoko tuota miestä!

STENFORS. Jos tahdotte, saapi se seikka olla vain noin meidän kesken.

SIEVÄ. Hyi, teitä, ilkiö!

Kahdestoista kohtaous.

Entiset. Strömberg. Briita.

STRÖMBERG (Sievälle). Jos vielä tarvitset apua väeltä, täytyy sun kiiruhtaa vähäsen; minä annoin

niille luvan mennä Könkkälän tanssiaisiin. Hehehe.

SIEVÄ. Sitte pitää mun heti mennä teetä valmistamaan.

STRÖMBERG. Varroppas vähän. Antti ja Matti pyysivät rahaa. Hehehe. Onko herroilla vaihtaa kahden kymmenen-markan seteli pieniksi?

HEILIÖ (kääntyy pois-päin; nolona, ei kuulevinaan).

STENFORS (ilkeästi). Ehk'ei herra Heiliöllä "satu olemaan pientä". — Kyllä minulla on. (Ottaa rahoja lompakostaan) Kas tässä.

STRÖMBERG. Hyvä! — Kas niin, Sievä!

(Antaa hänelle rahat).

SIEVÄ (pois).

BRIITA. Mitähän se ukko siellä nyt sanonee, kun minä viivyn näin kauvan? Kuinkahan se tulee toimeen?

STRÖMBERG. Mutta missäs herra Salmela on?

BRIITA. Niin, ja Laura, hän on myöskin poissa.

STENFORS. Ehkä nekin ovat maitokamarissa kermaa juomassa.

HEILIÖ. Kas, tuolta ne tulevatkin, — kävelyttä.

STENFORS (katkerasti). Vai niin!

Kolmastoista kohtaus.

Entiset. Salmela. Laura.

LAURA. Minä kiitän teitä sydämestäni!

SALMELA. Oi, miten käs minä sitte sanonkaan?

STRÖMBERG. Vai niin, te olette olleet kävelemässä? — No, se on oikein. Hehehe.

STENFORS. Vai on se oikein!

STRÖMBERG. Olkaa kuin kotonanne täällä.

SALMELA. Tämä on suloisin paikka, minkä koskaan olen nähnyt.

STRÖMBERG. Noo, te laskette liikoja. Hehehe.

STENFORS. Enkö minä sitä sanonut!

STRÖMBERG (ärsyttäneenä). Mitä te sanoitte, hehehe! Tuhmuuksia tietysti!

STENFORS (ilkeästi). Mutta min'en käsitä, kuinka te tohditte laskea tyttärenne kävelemään yksinään hra Salmelan kanssa.

STRÖMBERG. Tohdin? Miks'en, — hehehe?

STENFORS (kuin edellä). Se voisi olla vaarallistakin.

SALMELA. Hyvä herra, minä vaadin selitystä!

STENFORS (k. ed). Oi, oi! Ettehän vain kaksintaisteloon vaatinekkaan, — se on liian vanhanaikuista "suomalaisille"!

STRÖMBEG (kiivaasti). Herra Stenfors, älkää olko hävytön, jos pyytää saan! Hehehe!

STENFORS. Minun sanoissani ei suinkaan ollut pikkuisintakaan loukkauksen siementä. — Oleskeleehan näillä tienoin nykyään kaksi karannutta vankia. Laura-neidille voisi olla kovin vaarallista kävellä ihan ilman turvaa rannalla.

BRIITA. Mitä vielä! Ja olihan herra Salmela hänen turvanaan.

STENFORS. Minun tietääkseni eivät papit tähän saakka ole olleet juuri erinomaisempia ruumiillisia sankareita.

SALMELA. Min' en ole pappi — vaikka olenkin teologi. Ja mitä sankaruuteeni tulee, en ollenkaan pelkää paria karannutta vankia. Niillä raukoilla on usein enemmän syytä peljätä meitä, kuin meillä on syytä peljätä heitä.

STENFORS. Raukoilla? Hm! Minä luulen, että te todellakin surkuttelette noita roistoja?

SALMELA. Niinpä juuri teenkin.

BRIITA. Te surkuttelette ihmiskunnan surkeata paatumusta; aivan kuin papilliset miehet ainakin.

SALMELA. Sentähden ei tarvinne varsituisesti pappi olla. Jokainen, jonka povessa ihmissydän sykkii, surkuttelee esim. semmoisia raukkoja, jotka tietämättään, vallan ehdottomasti ovat sekaantuneet rikoksiin, ja jotka, saatuaan silmänsä auki, ehkä tahtoisivat parantaa itsensä ja alkaa elämänsä uudestaan, vaan huomaavat parannuksen tien salvatuksi ja palajamisensa rehelliseen elämään mahdottomaksi. — Katkerata lienee nähdä itsensä pakoitetuksi tekemään pahaa, — vastoin tahtoansa olemaan roisto, kammoittava rosvo.

STRÖMBERG. Se on varma se! Hehehe.

STENFORS (ilkeästi). Mistä te sen niin varmaan tiedätte? — Pitäisi tietysti rakennettaman turvapaikkoja noille idealisille roistoille.

LAURA (Stenforsille). Älkää pilkatko tunnettanne; — noin pahasti ette voine ajatella.

STENFORS (Lauralle). Tunnettehan te minut.

STRÖMBERG. Herra Heiliö, te olette puolinukuksissa, luulen ma. Hehehe.

HEILIÖ. Hengellisesti, niinpä taidan ollakin.

STRÖMBERG. Mutta nyt meidän pitää ajatella, kuinka teidät majoitetaan. Hehehe. Tahdotte kai ikkunoiden olemaan järvellepäin?

SALMELA. Kuten sopii. — Järvenpuolla on ilma tietysti raittiimpi,

STRÖMBERG. Näettekös noita ikkunoita tuolla yläkerrassa? Te saatte sen huoneen, se on herra Stenforsin huoneen vieressä. Hehehe.

STENFORS. Mutta niiden välisestä ovesta on lukko rikki.

HEILIÖ. Mitä se tekee? Me emme kävele unissamme.

STENFORS (ilkeästi). Vannomatta paras on!

Neljästoista kohtaus.

Entiset, Sievä.

SIEVÄ (puhuu hiljaa Strömbergin kanssa).

STRÖBERG. Saakelin hyvä vain. — Hyvät herrat, hyvät naiset! Hehehe.

STENFORS (nauraen). Te ai'otte pitää puheen, luulen ma.

STRÖMBERG. Niin ai'onkin. Hehehe. — Arvoisat vieraat! koska nyt — — — hehehe; — — — illallinen odottaa!

STENFORS (taputtaen käsiään: huutaa). Hyvä! Hyvä! Bra!

STRÖMBERG. Hehehe. Miksikä te huudatte? Mikä hätänä? — Seuratkaa te vain rouva Petterssonia pöytään.

STENFORS (its.). Fy fan! (Ään.). Saanko minä sulaisen kunnian — —!

BRIITA (ottaen häntä käsivarresta). Kas, me olisimmekin kuin luodut toisillemme.

(Nauraa hohottaa).

SALMELA (tarjoo käsivartensa Lauralle).

SIEVÄ (Heiliölle). Teidän täytyy tyytyä minuun!

(Menevät).

Viidestoista kohtaus.

Risto (yksin).

RISTO (astuu esiin). Niin, menkää te vain! — Nyt on asiani selvällä! — Nyt tiedän kenenkä taskussa pelastukseni hinta on! — Harhailuni päättyy! Vapauteni hetki lyö!

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäisen näytöksen huone.

Ensimmäinen kohtaus.

Pettersson. Briita.

PETTERSSON JA BRIITA (tulevat eri ovista).

PETTERSSON. No tämäpä suloista! Kuulepas Briita, minä olen sydän pivossa odottanut sinua.

BRIITA. No no, mitä nyt taas on tapahtunut?

PETTERSSON. Niin, sitä min'en saata päähäni. — Tiedätkös, minä sain kirjeen maisteri Sairiolta.

BEIITA. Maisteri Sairiolta, — kuka se on?

PETTERSSON. Niin, sitäpä min' en saa päähäni. Mutta hän kirjoittaa noista karanneista rosvo-lurjuksista. Katsopas. Se on oikein kohtelias herra.

BRIITA (lukee). "Täten saan kunnian ilmoittaa, että jotenkin varmaan luulen nähneeni nuo kaksi pahantekijää, Juhana Peltolan ja Risto Marttisen, jotka minä jo ennaltaan tunnen, lähellä Teidän asuntoanne. Rosvot olivat jalkamatkalaisten, herrasmiesten, puvussa: Kesä-palttoot, olki-hatut j.n.e." — Mitä ihmeitä? — Niillä oli siis samanlainen puku kuin Heiliöllä ja Salmelallakin.

PETTERSSON (mietiskellen). Heiliöllä ja Salmelalla — —.
"Kesäpalttoot, olkihatut — — j.n.e." — Ne ne ovatkin!

BRIITA. Mitkä niin?

PETTERSSON. Kummallista, ett'en minä sitä heti päähäni saanut!

BRIITA. Heiliö ja Salmelako? —

PETTERSSON. Ne junkkarit juuri, siinä on Venkka-Jussi ja Risto-sihtieri. Ne ne ovat, älä kielläkkään.

BRIITA. En, en! (Lukee). "Kuten olen kuullut, ovat ne varastaneet useammassa kohdin näillä tienoin, varsinkin puutarhoihin kuuluvat ne murtaneen itsensä, joista ovat hedelmiä korjanneet. — Iloni on täten ilmoittaa tämä K.K. Herralle! — Suurimmalla kunnioituksella — Samuli Sairio. Viis.-tiet. maisteri". — (Äänettömyys).

PETTERSSON. Niin, — mitäs sanot?

BRIITA. Voipi olla siten, mutta voipi olla tätenkin. — Kuka sinulle tämän kirjeen toi?

PETTERSSON. Talonpoika — Uudelta-maalta.

BRIITA. Mikä talonpoika?

PETTERSSON. Antti.

BRIITA (nauraa hohottaa).

PETTERSSON. Mutta min'en saa päähäni, mitä sinä naurat.

BRIITA. Sinua on joku klippiari vetänyt nokasta. — Mikä sen talonpojan nimi oli?

PETTERSSON. Antti; sanoinhan sen jo,

BRIITA. Missä tuo sun Anttis nyt on?

PETTERSSON. Missäkö? — Poissa.

BRIITA. Poissa! Ja sinä päästit sen kynsistä? Voi sua kovan onnen miestä! Päästää varkaan kynsistään — —

PETTERSSON. Mutta eihän se mun kynsissäni vielä ollutkaan. — Antti on tuonut meille monta paksua kinkkua ynnä lihavia pässin-pöksyjä. Etkös muista, se, jonka asiata minä ajoin 1869-vuoden talvi- ja syyskäräjissä — —

BKIITA (kiihkeästi). Turhaa kaikki — —!

PETTERSSON. Luuletko niin, — sitenpä luulen minäkin. (Itseks.). Huh! Taivas! Suo päivösen jälleen paistaa!

BRIITA. Asiata pitää tutkia!

PETTERSSON. Tutkia, tutkia, tietty se! Lain ja oikeuden mukaan. — Yksi todistus minulla on vielä. — Mutta missähän nuo niin kutsutut ylioppilaat nyt lienevät?

BKIITA (osoittaa ulos). Hss!

Toinen kohtaus.

Entiset. Srömberg.

STRÖMBERG (tulee; nauraa kovaa). Hehehe! Hehee!

BRIITA. No, sepä hyvä, että tulitte — —

PETTERSSON (osoittaen ulos). Hss!

STRÖMBERG (kuin ennen). Mitä nyt, — hehehee!

PETTERSSON (kuin ennent peloissaan). Hss!

STRÖMBERG. Oletteko hulluja? Tervetuloa! Hyv' iltaa!

BRIITA. Hiljaa, hiljaa! Muuten varkaat säikähtyvät!

STRÖMBERG. Varkaat?! Mitkä varkaat?

BRIITA. Heiliö ja Salmela.

PETTERSSON. Hss!

STRÖMBERG. Älkää hemmetissä! Hehehe.

BRIITA. Suuret syyt on heitä epäillä. (Antaa kirjeen). Lukekaa — —

STRÖMBERG. Hehehe. (Lukee), "Kesäpalttoot, olkihatut — j.n.e." — Niin, mutta — —. Tämmöisiä kirjeitä olen minä kuullut jossain varkaiden itsekin kirjoittaneen. Hehehe.

PETTERSSON (mietiskellen). Varkaiden itse — —! Jos ne hunsvotit todellakin olisivat pitäneet kruununkäskynhaltiata narrinaan.

BRIITA. Muistatteko, kuinka Salmela, puhellessamme varkaista, puolusteli rosvoja, kuin itseään ainakin.

PETTERSSON. Hss! — Niin, ja minulla on yksi todistus vielä. — Mikko näki puutarhastamme juoksevan miehen, jolla oli kourat täynnä varastettuja viinimarjoja, ja jolla oli kesäpalttoo, olkihattu —

j.n.e.

BRIITA. Ei, kyllä meillä on täydet syyt epäillä niitä herroja.

STRÖMBERG. Tulisko noista kelpo pojista noin vain yht'äkkiä rosvoja. Kyllä se on kummallista. Hehehe?

PETTERSSON. Semmoisia tapauksia on minun aikanani monta ollut.

BRIITA. Ja ajatelkaamme vain Sutkia. Hän on monta nimismiestä pettänyt; on nimismiesten kanssa veljenmaljankin juonut, on niiden kanssa "pruuri" ollut.

PETTERSSON. Niin, ja miettikääpä nimismiestä vetänyt nenästä; esimerkiksi semmoista, kuin minä! Sitä min'en saa päähäni, — vaikka totta se on. — Mutta minun tarkan silmäni sivuitse ei Sutkikaan koskaan olisi päässyt. Sillä, kehumatta itseäni, miaä olen jo viisikolmatta vuotta tässä pyhässä virassa ollut. Kun varas vain minun luokseni tulee, niin kyllä se varas on.

STRÖMBERG (mieltii). Hehehe, — Sutki. Kyllä vain minäkin jo pian alan epäillä noita kelpo poikia. — Mutta onko velikin aivan varma siitä, että nuo herrat todella ovat rosvoja?

PETTERSSON (vaipastellen). Aivan varma — — todella rosvoja — —? Hm, — — Hss! — — Sitä min'en saa päähäni, mutta — —

BRIITA. Kyllä ne ovat rosvoja!

PETTERSSON. Ovat, ovat, tietystikin!

BRIITA. Nyt täytyy ruveta niitä tutkimaan vain!

PETTERSSON. Tutkimaan, tutkimaan, tiettyä se. Lain ja oikeuden mukaan.

STRÖMBERG. Mutta se häpäsee koko tämän talon. Hehehe.

BRIITA. Eipä! Päinvastoin se kunnioittaa talon oikeuden harrastusta.

STRÖMBERG. No, koska te olette niin varma asiasta, niin — olen minäkin. — Mutta mitä se tutkinto hyödyttää? — Paiskataan ne teidän rattailenne suorastaan vain. Hehehe. On kai meillä niin paljon voimia.

PETTERSSON. Mutta onhan koko talon väki tanssissa.

STRÖMBERG. Saakeli! Niin onkin. Ja ne tulevat vasta aamu-puolla kotiin. Hehehe.

BRIITA. Miks'et sinä ottanut Mikkoa mukaasi?

PETTERSSON. Niin no, kun en tiennyt varkaiden olevan täällä.

BRIITA. Nimismiehen pitää tietää kaikki.

PETTERSSON. Kyllähän minä tiedänkin, mutta tätä min'en saanut päähäni. — Mutta onhan useilla toki vähän apua, — herra Stenfors?

STRÖMBERG. Hän oli jälleen laiskan-kipeä ja meni maata.

BRIITA. Täytyy herättää hän sitte.

PETTERSSON. Ei, ei, Briita! — Hm. — Me emme jaksa sittenkään.

BRIITA. Kyllä minä toisen pitelen.

PETTERSSON (epäilevästi). Luuletkos minun jaksavan hillitä toista? — Ja kukas sitte Pollea ajaa, kun sinä rosvoa rutistelet?

STRÖMBERG. Hehehe. Paras lie jättää kaikki aamuksi. Kun miehet palajavat tanssista, ruvetkoot vahtimaan taloamme. — Min'en enää tahtoisi nähdä koko verkkasen poikia; sillä ne alkavat vähitellen kammottaa minua. Hehehe. — Häpeä sanoa, kipeä kärsiä, mutta minä vähän pelkään roistoja; piru ties, vaikka niill' olisi puukot ja revolverit.

PETTERSSON. Jätetään huomiseksi, jätetään huomiseksi!

STRÖMBERG. Saksan korkki! Mitä lempoa tästä vielä tulee?!

Kolmas kohtaus.

Entiset: Sievä.

STRÖMBERG. Sievä-tyttöseni, tiedätkös, missä varkaat nyt ovat? Hehehe.

SIEVÄ. Varkaat?

PETTERSSON. Hss!

STRÖMBERG. Niin, varkaat, — tai Heiliö ja Salmela?

SIEVÄ. Ovatko ne varkaita? — Hengellisessäkö vai aineellisessa katsannossa?

PETTERSSON. Niin, sitä min'en saa päähäni; mutta te olette älykäs neitonon, — me epäilemme niitä herroja — —

SIEVÄ (hymyillen). Varkaiksiko? (Veitikkamaisesti). Ja mistä te sen jo olette huomanneet?

STRÖMBERG. Tiedätkö mitä: Ne ovat nuo kaksi karannutta vankia. Hehehe.

SIEVÄ (katsoo heihin kummastellen; sitte jälleen veitikkamaisesti). Ne, ne varmaan ovatkin.

PETTERSSON. Tekin olette siis huomannut — — —?

BRHTA. Mitä minä sanoin — —!

STRÖMBERG. Sinä olet siis huomannut — — —?

SIEVÄ. Että Salmela varmaankin on Venkka-Jussi.

PETTERSSON. Vai hän se onkin? Mistä sen olette huomannut?

SIEVÄ. Siitä — että Heiliö ei voi olla Venkka-Jussi; sillä hän on varsin sorea-vartaloinen.

PETTERSSON. Niin, niin! Se onkin ihan luultavaa; sillä min'en saa muuta päähäni, kuin että Venkka-Jussi on saanut nimensä siitä, että hän on — Venkka-Jussi.

SIEVÄ. Hahaha! Mutta oletteko te aivan mielettömät — — —?

STRÖMBERG (antaa hänelle kirjeen). Lue!

SIEVÄ (lukee, pudottaa kirjeen).

BRHTA. No, olenko minä nyt oikeassa vai väärässä?

PETTERSSON. Älkää surko, älkää surko! Kyllä minä teitä varjelen.
Luottakaa te vain lain jyrkävään käteen!

STRÖMBERG. Ties' vaikka ne jo olisivat puhdistaneet talon putisten puhtaaksi. Hehehe.

SIEVÄ (aikoo pois).

STRÖMBERG. No, minne nyt?

SIEVÄ (itkien). Minä menen katsomaan, onko kaikki hopeakalut jällellä vielä.

STRÖMBERG. Missä ne roistot nyt ovat, — hehehe?

SIEVÄ. Ulkona, aivan lähellä, tuolla.

(Menee).

PETTERSSON. Ellei ne vain olisi kuulleet!

BRIITA. Parasta lie mennä ulos niiden luo.

PETTERSSON. Niin, niin, mene sinä edellä; — me emme ole tietävinämme tuon taivaallista koko asiasta.

STRÖMBERG. Meidän pitää kahlehtia ne ystävyydellä, — vai kuinka — hehehe?

BRIITA. Tietysti, tietysti, niinkuin pässiä äsken — —

PETTERSSON. Hss! Ja huomenna pistämme ne kellariin!

KAIKKI (poistuvat koomillisen varovasti ulos).

Muutos.

Huone Wäinölän ylikerroksessa. Kolme ovea. Ikkuna, joka on auki.
Valoissa kesä-yö.

Neljäs kohtaus.

Risto (yksin).

RISTO (tulee ikkunasta sisään). Kas niin! — Tuo varmaankin on mun rahamieheni ovi. — Oi! — Jospa toki saisin jättää tämän tekemättä! — Vaan ei! Mun täytyy! Säälimätön kohtaloni vaatii multa kaksikymmentä varastettua markkaa tahratun kunniani pesemiseksi. Siis — sukkelaan! (menee Stenforsin ovelle). Hän pani maata jo tunti sitte, — kaipa hän nyt jo nukkuu. — (Aukasee oven). Hän nukkuu! — Ja tuoll' on rahalompakko pöydällä. — Hiljaa! — Hiljaa! — (Menee Stenforsin huoneesen; palajaa heti). Tässä on rahat! — Täss' on avain, joka aukasee varkaalle parannuksen portin! — Nyt vain kymmenen askelta — ja minä olen pelastettu! — Hah! Joku tulee! — Mitä nyt! — Olkoon menneeksi, — syteen tai saveen!

(Pujahtaa takaisin Stenforsin huoneesen).

Viides kohtaus.

Strömberg. Heiliö. Salmela.

STRÖMBERG (kynttilä kädessä, johdattaa Heiliötä ja Salmelaa huoneesen). Tehkää hyvin, hyvät herrat! Hehehe. Täss' on Teidän huoneenne ja tuoss' on Teidän makuukamarinne. (Kynttilä pöydälle). Tämä on nyt niinkuin maalla olla voipi. Hehe.

HEILIÖ. Tämmöiseen mukavuuteen emme ole matkoillamme tottuneetkaan.

STRÖMBERG (itseks.). Sen uskon sanomattasikin, sinä pää-rosvo!

HEILIÖ. Minne tuo ovi viepi?

STRÖMBERG (itseks.), Kas, kas! Joko tekee mieles naapurin taskuun! (Ään.). Se viepi herra Stenforsin huoneesen. Hehehe. Mutta hän on peloittavan herkkä, hän herää pienimmästäkin kokeesta, — hehe.

SALMELA. Kyllä me olemme hiljaa.

HEILIÖ. Kuulkaapa, herra Strömberg, — tiedättekö, kuinka paljon kello nyt on?

STRÖMBERG. Kyllä — — (ottaa kellon taskustaan, mutta pistää sen heti takaisin jälleen), — En sentään tiedäkkään — minull' ei olekkaan kelloa. Hehe.

HEILIÖ. Sievä-neiti pelkäsi varkaiden tulevan hätyyttämään meitä, kun koko talon väki on tanssissa.

STRÖMBERG (tarkoituksella). Hehe. Ne tulevat nyt juuri kotiin — olkaa varmat siitä — ne tulivat jo — hehe — ne tulivat jo! (Itseks.). Onpa ihminen oikein pulassa noiden roistojen kanssa! (Ään.). Hyvää yötä, — saakel — hyvät "herrat"!

SALMELA. Hyvää yötä! Sulimmat kiitokset tästä päivästä!

STRÖMBERG. Hehe, — ei kestä! Nauttikaa terveydeksenne, per. — — (Kättelee), Hehe, — hyv' yötä, herra Heiliö! Hyv' yötä, herra Salmela!
— Nukkukaa nyt oikein makeasti ja uneksikaa menneistä riemuista!

(Menee selkä eellä; sulkee varovasti oven).

HEILIÖ ja SALMELA. Hyv' yötä, herra Strömberg, hyv' yötä!

Kuudes kohtaus.

Heiliö. Salmela.

SALMELA. Hän on yht'äkkiä muuttunut kummallisen naurattavaksi!

HKILIÖ. Sitä min'en huomannut. Hän on minusta oikein kunnan ukko, oikea verkkasen kelpo mies. — Noin ylimalkaan lukien, min'en ole vielä koskaan ollut niin kelpo seurassa, kuin tän' iltana.

SALMELA. Mitä pidät kilvoitteliastamme, Stenforsista — —?

HKILIÖ. Siitä ketun-silmästä? No — — — hän ei ole hullumpi, — tietysti kelpo mies; mutta pohjastaan hän on suuri lurjus. Vaan minäpä lölytinkin häntä illallispöydässä. Huomasitkos? Minun sanani olivat oikein purevia, — sen sanoi Sieväkin. Niin, sin'et tunne sitä tyttöä, mutta me olemme jo puhelleet kahdenkesken kaikenlaisista asioista. (Laulaen). "Sievä, Sievä, Sievä! Sä tunnet salaisuutein!"

SALMELA. Olehan nyt vähän hiljaa, höperö!

HEILIÖ. Älähän toki luonnottomia vaadikkaan! Min'en, peitturi olkoon, nyt voi olla hiljaa, vaikka — —! Kuule, tuleppas tanssimaan! (Laulaa). "Pois huoli, ja murhe nyt haihtukohon!"

(Ottaa häntä ympäriltä, pyörittää, rallittain valssia).

SALMELA. Kuule, kuule, raivio! Sinä olet saanut jotain kalloosi, luulen ma.

HEILIÖ. En tiedä, mutta minä olen vain niin surman iloinen — hei! — kuuleppas, oletko kuullut uusia? Mutta suu poikki: Minä olen hurjasti rakastunut!

SALMELA. Sinäkö?!

HEILIÖ. Minä juuri — aivan korvia myöden — ja vähän enemmänkin.

SALMELA. Oikeinko totta?

HEILIÖ. Niin, eikös se ole naurettavaa? — Sin'et usko minua, kun en käy pää nykyyksissä kuin torkkukuva hevonen, murehtien, — niinkuin sinä teet. Mutta usko pois: Minun sydämeni on yhtä haaveksiva kuin sinunkin, — hahaha!

SALMELA. Onko tuo totta vai leikkiä?

HEILIÖ. Totta vai leikkiä! — Mietippäs, minä olen jo puolittain kihloissa; — mitäs siitä sanot?

SALMELA. No, joutavia!

HEILIÖ. Sinä nyt olet mokoma kovakuoriainen. Näetkös, me tulimme kumpainenkin siihen päätökseen, että se mahdollisesti voipi käydä laatuun, se historia. Mutta äläs huoli: Kuinka sinun historias on laita? Niin sinä oletkin vain pelkkää kirkkohistoriaa, koko mies!

SALMELA. Minulla ei ole mitään kerrottavaa.

HEILIÖ. Eikö? Suo anteeksi, että luulin sinun huoleksivan silmäsi takertuneen Laura-neidin sydämeen, näetkös sinne vasempaan "herttakamariin." — "No no, suo anteeks', suutari!" Hahaha!

SALMELA. Älä noin ilvehdi, se tuskastuttaa mua.

HKILIÖ. Kuules ukko, sin'et ole oikein terve. Sin'et ole iloinen?

SALMELA. Min'en ole milloinkaa ollut niin iloinen, kuin tänään.

HEILIÖ. Voi, riemu ja polska, en minäkään! — Kuuleppas, oletko saanut tuoreen ruusun tuon surkastuneen — piti sanomani — käpristyneen sijaan? Niin, taivaalle kiitos, että nälkä pakoitti meidät kuokkavieraiksi tänne Wäinölään. Muutenhan sin'et olis saanut ruusua enkä minä Sievä-armastain! (Laulaa). "Voi, kuin nyt on sydämen' köykäinen ja iloinen" — laulaa tuo näpsä rouva Aspegren "Marin rukkanassa".

SALMELA. Hiljaa, sinä tuuli-viiri! Stenfors makaa tuolla, kuulithan sen.

HEILIÖ. Maatkoon vain! "Levätköön hän vahvas' rauhas'" — —

SALMELA. Mutta se on mahdotonta, kun sinä tuoten meluat.

HKILIÖ. Vai niin! — Hohhoo! Mennään maata sitten.

SALMELA. Minä jään hetkiseksi tänne; ota sinä vain kynttilä mukaasi.

HEILIÖ. "Olkoon menneeks' viiteen ploomuun!" (Ottaa kynttilän).

SALMELA. Nuku makeasti!

HEILIÖ. Kiitos! "Ei kestä!" (Kamarinsa ovesta; laulaen). "Nukkuos, sä armas jo — —!"

(Pujahtaa huoneesensa).

Seitsemäs kohtaus.

Salmela (yksin).

SALMELA. Niin, — Heiliö on tehnyt oikein. Minä kadehdin hänen rohkeuttaan. — Olenhan minäkin varma rakkaudestani! Ja Laura? Sallihan hän minun katsoa herttaisen sydämensä sisimpään syvyyteen. Semmoista tilaisuutta en kenties saa milloinkaan. — Voi, mua mieletöntä, kun en käyttänyt sitä silloin, kun se oli käsissäni! Jospa vain kerrankin vielä saisin semmoisen — — (Kolkutus). Kenpä se? — Astukaa sisään!

Kahdeksas kohtaus.

Laura. Salmela.

SALMELA. Laura-neiti!

LAURA (kynttilä kädessä). Tuloni nyt varmaankin kummastuttaa teitä; — mutta mun täytyy — minun täytyy saada puhua kanssanne sananen.

SALMELA. Te tahdotte puhua kanssani!

LAURA. Älkää, herran-tähden, puhuko niin kovaa! — Te olette hyvä ihminen, minä olen varma siitä. Minä olen luottanut teihin, — min'en saata epäillä teidän rehellisyyttänne. Mutta saattaisihan kuitenkin olla tapahtunut jotain, jotain — min'en sitä oikein ymmärrä — jotain, joka ei ole aivan lainmukaista. Ehkä olette laimiinlyönyt joitakuita ulkonaisia tapoja tai — — —

SALMELA. Min'en todellakaan ymmärrä teitä. Mitä olisi täällä saattanut tapahtua?

LAURA. Niin, sitä min'en tiedä; mutta nimismies puhuu syytöksistä tai jostain semmoisesta teitä ja herra Heiliötä vastaan, ja isä sanoo, että pitää asetettaman vahti huoneitten ympäri, jotta te ette pääsisi pakoon, ja Sievä itkee tuolla ulkona; — varmaankin on jotain tapahtunut.

SALMELA. Sepä merkillistä!

LAURA. Min'en usko teidän tehneen mitään pahaa; mutta saattaahan nuori ihminen helposti hairahtua. Ehkä olette syypäät johonkin varomattomuuteen, josta on huonot seuraukset, ja varsinkin täällä, kun nimismies on typerä — — —

SALMELA. Te olette varmaankin erehtyneet.

LAURA. Niinpä mietin minäkin; ja juuri sentähden tahdoinkin varoittaa teitä, että ajoissa pääsisitte pakoon, jos teillä olisi jotain peljättävää.

SALMELA. Minulla ei ole pienintäkään syytä pelkoon.

LAURA. Sananen vielä! Koko talon väki on poissa ja palajaa vasta noin tunnin päästä. Jos siis kuitenkin olisi jotain syytä, niin tuon ikkunan alla on puu, jota myöden pääsee alas. — Tämä oli sanottavani, — hyvää yötä!

SALMELA. Laura — neiti! Sallittekö minun pyytää teitä viipymään silmänräpäyksen vielä! — Kaikkityyni on pelkkää erhetystä. Se pian selviää. — Neitini! Tämä on ehkä viimeinen kerta kuin teidät kahdenkesken tapaan, kun huomenna jo erohetkemme lyöpi. Min'en saata teiltä salata tunnettani, joka sydämeni valtaa nyt: Minä rakastan teitä!

LAURA (its.) Oi, katkera suloisuus!

SALMELA. Te vaikenette, Laura? Oletteko suuttunut? — Älkää luulko tätä hetken vaikutukseksi. Min'en ole huikentelevainen. Uskokaa minua, tämä on sydämeni totisinta, syvällisintä kieltä!

LAURA. Minä uskon.

SALMELA. Olenko siis käsittänyt väärin teidän käytöksenne minua kohtaan? — Te sanotte

luottaneenne minuun; te tulette yönaikana pelastamaan minua. Laura — vastatkaa — olenko sen väärin ymmärtänyt?

LAURA. Te tulitte myöhään. Minä olen jo — — —

SALMELA. Kihloissako?

LAURA. Melkein kihloissa — Stenforsin kanssa.

(Menee kynttilöineen).

Yhdeksäs kohtaus.

Risto. Salmela.

SALMELA. Kihloissa! — Stenforsin kanssa! — Voi minuani! (Istuu tuolille avoimen ikkunan ääreen, peittää kasvoi käsiinsä. Äänettömyys).

RISTO (hiipii hetken kuluttua esiin). Nyt! — Tääll' ei ole ketään enää! kaikki nukkuvat — Onnetar viittaa mulle! — Hiljaa! Hiljaa! — Muutama askel vielä ja — minä olen vapaa! — Hah! Hän tuossa tuolilla! — Minun täytyy mennä aivan hänen sivuitsensa! — Hiljaa! Hiljaa! — Askel vielä — — —!

(Liikahuttaa toista tuolia astuessaan).

SALMELA (hypähtää ylös). Ken se?! (Tarttuu Riston kaulukseen). — Nytpä olettekin kiini, hyvä vieras!

RISTO. Päästäkää, päästäkää minut!

SALMELA. Mitä teill' oli täällä tekemistä? Mitä te tahdoitte?

RISTO. Minä tahdoin ulos jälleen.

SALMELA (vieden hänet Heiliön ovelle). No, seuratkaa vain tänne! No!

RISTO. Älkää huutako niin kovaa!

SALMELA (ottaa Heiliön huoneesta palavan kynttilän). No, nyt näen kasvonne!

RISTO. Oi, armahtakaa! Laskekaa minut!

SALMELA. Mitä kummia! Tämänpäiväinen oppaamme? Kuinka te olette tänne tulleet?

RISTO (itseks.). Olin unohtaa! (Ään., talonpoikais-murteella). Ei herra saa suuttuu'v vaa'm, mut ei se ollu'm muu'v vikaa'n. Kas, se o'n ny's sil' viisii et' — — —

SALMELA. Älkää muuttakokkaan puhettanne; kuulihan minä teidän aivan hyvin taitavan samaa murretta, kuin minäkin. Vastatkaa ilman verukkeita, mitä te täältä tahdoitte?

RISTO. Hyvä herra, antakaa mun mennä jälleen!

SALMELA. Sanokaa, mitä te täältä tahdoitte!

RISTO. Minä tahdoin — (masennettuna) varastaa!

SALMELA. Vai niin! Hyväpä, että minä sen estin. Menkää samaa tietä, kuin tulittekin!

RISTO. Kiitoksia! Jumala teitä siunatkoon! — — Kiitoks. — — En!
Min'en kiitä teitä siitä.

SALMELA. Paras onkin. Menkää nyt vain tiehenne!

RISTO (menee ikkunan ääreen). Ja nyt te luulette olevanne jalomielinen. Mutta te ajattelette ainoastaan itseänne, senvuoksi tahdotte päästä minusta. Teidän jalomielisyytenne on pelkkää itserakkaotta. Hyvästi!

SALMELA. Odottakaa — te olette oikeassa!

RISTO. Älkää suuttuko!

SALMELA. Min'en tee teille mitään pahaa. Tulkaa vain lähemmäksi! Mitä ai'oitte täältä varastaa?

RISTO (haikeasti). Kaksikymmentä markkaa!

SALMELA. Ja kahdenkymmenen markan tähden olisitte ruvennut varkaaksi?

RISTO. Tiedätkö, minkä arvoiset ne kaksikymmentä markkaa minulle ovat? — Kun ei ihmiskurjalla ole muuta valittavaa, kuin joko varastaa tai syöksyä mereen, — mitä silloin pitää tehdä?

SALMELA. Semmoiseen tilaisuuteen ei ihminen koskaan joudukkaan. On vielä kolmaskin keino: Pitää kärsiä!

RISTO. Oletteko te koettanut sitä keinoa?

SALMELA (hämällään). En.

RISTO. No, jättäkäämme siis se pakina toistaiseksi. Hyvästi!

SALMELA. Te olette väärässä, minä tiedän sen, — mutta min'en tuomitse teitä. — Minä tiedän vielä neljännekin keinon pelastukseen, joka kenties auttaa teitäkin. Kas tässä franskalainen kultaraha, joka on kahdenkymmenen markan arvoinen. Ottakaa se — älkääkä varastako enää!

RISTO (liikutettuna). Tätä en olisi odottanut! — Te saatatte minut hämmästykseen. Mutta ehkäpä minä saatan hyväntyönne palkitakkin. Minä kuulin viimeisen keskustelunne — älkää suuttuko, minä olin pakoitettu sen kuulemaan. Minä tiedän sydämenne ajatukset, ja voin ehkä auttaa teitä.

SALMELA. Milä sanotte?

RISTO. Luottakaa minuun, te saatte koston aini täydellisesti, kuin tahdotte. Minä koston puolestanne kilvoitteliallenne.

SALMELA. Min'en tahdo kosta.

RISTO. Te ette usko minua. Kuulkaapa — minä puhun herra Stenforsista.

SALMELA. Min'en tahdo kuulla sanaakaan.

RISTO. No, mitäs te sitten ai'otte?

SALMELA. Minä valitsen mainitsemani kolmannen keinon: Kärsin ja jätän tämän talon niin pian, kuin suinkin. Ja saman neuvon annan teillekkin.

RISTO (liikutettuna). Älkää — älkää lykätkö minua luotanne — älkää hyljätkö minua! Min'en todellakaan ole niin paatunut, kuin te luulette, — Oi, minä olen paljon, paljon paatuneempi. — En minä nyt ensi kertaa varkautta harjoittanut, en — minä olen vanha, vanha hylkiö, — niin, mitä saastaisin. Mutta te, — älkää noin hyljätkö minua, min'en ole milloinkaan tavannut teidän kaltaistanne ihmistä.

SALMELA. No, mutta kuinka te olette joutunut — — (pysähtyy).

RISTO. Hylkiöksi, ai'oitte sanoa? — Oi, mistä minä sen tiedän? Minä olen kai ollut hylkiö syntymästäni saakka. Mutta miksipä minä sitä teille kerronkaan; te ette kumminkaan ymmärrä minua, te, kuin olette puhdas ja viaton.

SALMELA. En — viaton en minä suinkaan ole.

RISTO (ilolla). Oletteko tekin tehnyt pahoja töitä?

SALMELA. Varmaan! Kenpä on vapaa niistä?

RISTO. Oletteko rikkonut lakiakin?

SALMELA. Maallista lakia en ole rikkonut, mutta ehk'ei se ole minun ansioni; asemani ihmiskunnassa ei ole pakoittanut minua siihen. Vaan Jumalan edessä olen minä yhtä syntinen kuin tekin.

RISTO. Oi, te tuomitsette liian hellästi. — Minä kuulin teidän eilen puolustavan sellaista pahantekiparkaa, jota armoton kohtalo pakoittaa lisäämistänsä lisäämään syntikuormaansa. Mutta — älkää, suuttuko — min'en uskonut teidän sitä todella tarkoittavan. Min'en milloinkaan ole nähnyt muuta, kuin paha. Yksi ainoa ihminen on minua rakastanut, se oli äitini, ja — hänkin opetti varastamaan.

SALMELA (kättelee häntä). Kuulkaa! Vielä on teillä pelastuksen toivoa. Te ette joudu kadotukseen, jos vain itse tahdotte pelastaa itsenne. Oletteko milloinkaan rukoillut Jumalaa?

RISTO. Olen koettanut — kerran — silloin kun ensi kerran jouduin kiini varkaudesta. Mutta — min'en voinut rukoilla. — Minä luotan teihin. Sanokaapa — onko siitä mitään hyötyä? Saattaako Jumalaa rukoilla? — Oletteko te koettanut?

SALMELA. Eksynyt, harhaileva ihmisparka! Voitteko sitä epäillä?

RISTO. Ja luuletteko vielä minunkin kykenevän rukoilemaan?

SALMELA. Epäilemättä. Jumala ei hylkää teitä, jos teillä vain on halu Häneen rukoillen turvautua.

RISTO. Halu? Oi! — — Kuulkaa, — minä olen mietiskellyt keinoa päästäkseni täältä, kauas täältä, saattaakseni alkaa elämäni alusta jälleen — rehellisyyden perustalla. Minä luulin siinä olevan kylliksi. Mutta nyt huomaan, että on paljon muutakin tehtävää. Ja kaikki minä teen; — te saatte vielä iloa minusta. Eläkää onnellisena! Te olette tehnyt jalon työn. Taivas teitä siitä siunatkoon!

(Pakenee ikkunan kautta).

SALMELA. Hän on pelastettu! —

NELJÄS NÄYTÖS.

Ensimmäisen näytöksen huone. Lasi-ovet auki.

Ensimmäinen kohta.

Strömberg. Pettersson, Laura. Sievä.

PETTERSSON. Ovatko ne tuolla vielä?

STRÖMBERG. Ovat, sen pahempi! Piika vei niille kahvia äsken; ne eivät kuulu aavistavan mitään, sen pahempi. Hehehe.

PETTERSSON. Sanotteko "sen pahempi" siitä että varkaat pysyvät häkissä?

STRÖMBERG. Hehe. Jospa ne eivät milloinkaan olisi jalan astuneet huoneeseni.

PETTERSSON. Mitä pahaa siinä un?

STRÖMBERG. "Mitä pahaa", — hehe! Minä olen pitänyt niitä ihmisinä ja te saatte kunnian niiden vangitsemisesta. Hehe. Huomenna on koko historia sanomalehdissä. — Jokainen sitte puhuu tietysti minun yksinkertaisuudestani, mutt' ei kukaan hiisku mitään mun sisällisistä aavistuksistani; sillä kyllä minä jo alustapitäin arvasin, ett'ei ne olleet oikein rehellistä rotua. Hehe.

LAURA. Mutta isä-kulta, kuinka sinä voit luulla noita sieviä nuorukaisia ilkeiksi varkaiksi? Nyt, kun olen tarkoin kuullut koko jutun, on se mielestäni varsin naurattava.

STRÖMBERG. Merkillistä kyllä, että niillä on niinkin paljon ihmistapoja; mutta kyllä niiss' on raakuuttakin. Hehehe. Ja kyllä minä sen heti huomasiinkin.

SIEVÄ. Mutta, setä, ethän sinä eilen ajatellut tuonnepäinkään.

STRÖMBERG. Eilen, — hehe. — Mistä sinä tiedät, mitä minä eilen ajattelin.

PETTERSSON. Neitosilla ei ole vähintäkään kokemasta tässä momentissa.

LAURA. Mutta eihän mokomata vielä ole kuultu kuuna kulloinkaan!

PETTERSSON. Hohhoo, — onpa kyllä! Minäkin tunnen sadottain tämmöisiä tapauksia virka-ajaltani. — Antakaas otan esimerkin. — Tuolla alhaalla maantien varrella asui suutari; se oli varsin kunnan mies, mutta ylen köyhä; sillä oli muun muassa hirveä lapsi-liuta, parikymmentä kappaletta, luulen ma, — ei, ei, — ei niitä sentään tainnut olla kuin noin viis-, kuustoista, mutta se ei muuta asiaa. — Niin, sitten — eräänä aamuna tulee Mikkolan Matti minun luokseni ilmoittamaan, että häneltä viime yönä oli varastettu lehmän vuota, eikä hän saattanut epäillä ketään erityistä. — Hm, mietiskelin minä, — kukas

nyt tehdään varkaaksi? — Mutta yht'äkkiä pisti päähäni: Se on varmaankin suutari!

SIEVÄ. Mutta eihän herra Heiliö ja Salmela ole suutareja.

PETTERSSON. Niin, sitä min'en saa päähäni; mutta se ei muuta asiaa, sillä sittemmin tulikin ilmi, ett'ei suutari ollutkaan varastanut lehmän vuotaa, vaan — — —

SIEVÄ. Eihän se todista vieraitamme varkaiksi!

PETTERSSON. Sallikaa mun puhua loppuun! — Puhukaa te vasta sitte, kun olette ollut roistojen kanssa tekemisessä niin paljon, kuin minä virka-ajallani.

SIEVÄ. Ei, sitte minä mielempin aina olen vaiti.

Toinen kohtaous.

Entiset. Beiita. Stenfors.

STRÖMBERG. No, herra Stenfors, onko rouva Pettersson kertonut teille — —?

STENFORS. On.

STRÖMBERG. Ja mitäs te siihen sanotte? Hehe.

STENFORS. Mitä minun siihen on sanottavaa?

STRÖMBERG. Vastatkaa ihmisiksi! Hehehe. Eikö meillä ole täysi syy ryhtyä ankaraan tutkintoon?

STENFORS. Eiköhän.

BRIITA. Ja herra Stenfors saattaa liittää syytöksen lisäksi vielä.

PETTERSSON. Sepä verratonta! Kaikki avunannit otetaan kiitollisuudella Vastaan. Hahaha!

STRÖMBERG. Ja mitä teillä on sanomista?

STENFORS. Ei muuta kuin että lompakkoni on viime yönä pöydältäni varastettu.

KAIKKI; Mitä ihmeitä?

STRÖMBERG. Voi niitä verkkasen verikoira-varkaita! Se on hävytöntä!

BRIITA. Niin! — Enkö minä sitä sanonut!

LAURA. Mutta kuinka te tohditte sanoa, että lompakonne on varastettu? Näittekö varkaan?

STENFORS. Hm, eihän sitä sitten olisi varastettukaan.

LAURA. Eikö siis olisi luonnollisempaa ja kauniimpaa otaksua, että se on pudonnut jonnekin?

STENFORS. Taitaispa kyllä olla kauniimpaa, mutta vallan luonnotonta se on. Minä olen etsinyt joka nurkasta; se on kadonnut näkymättömiin. Ja minä panin sen eilen illalla pöydälle, joka on aivaa keskellä lattiata.

PETTERSSON. Mitä siinä lompakossa oli?

STENFORS, Noin parikymmentä markkaa ja pari kirjettä.

PETTEBSSGN (hieroen käsiään). Sepä verratonta! Nyt ne ovat kiini kuin naulitut!

SIEVÄ (huolissaan). Mitäs me nyt ajatellaan?

LAURA. Min' en voi koskaan luulla heistä pahaa.

STENFORS. Laura-neiti on ylenluonnollisen hyvä-aatteinen.

LAURA. Kohtapa jo selville saadaan, kuka on oikeassa, kuka väärässä.

STENFORS, Te olette tosin lähemmässä tuttavuudessa noiden roistojen kanssa. Mutta kun meillä toki on päivän selvät syyt, on paras heti viedä ne arestiin. Siten pääsemme kaikista tutkinnoista.

PETTERSSON. Kun herra Strömberg vain antaa meille vaunut, niin päästään kohta niistä lurjuksista.

STRÖMBERG. Mutta jos kuitenkin tutkittaisiin niitä ensin? Hehe.

LAURA. Niin, eikö totta, isä, se olisi hyvä?

STENFORS. Laura-neidin esityksestä antakaamme niille suorastaan anteeksi.

LAURA. Hyi teitä! (Hiljaa). Teihin min'en luota enää milloinkaan!

PETTERSSON. Minä paaskaan ne siis heti rattaille — vai?

LAURA. Mutta jos ne ovat tästä talosta lompakon varastaneet, pitää niitä kai rikospaikassa tutkittamankin.

PETTERSSON. Niin kai, niin kai!

BRIITA. Tutkittaman niin — ja ankarasti; kyllä minä autan!

STRÖMBERG. Parasta lienee siis kohta käydä niihin käsiksi, kun ne vain tulevat alas? Hehehe.

PETTERSSON. Kohta, kohta! Ja kylläkai te sallitte minun johtaa tutkintoa; sillä roistot ovat niin sakramenskatun koukullisia. Pitää olla oikein riivatun tottunut kruununmies — —

STENFORS (ilkeästi). Juuri semmoinen kuin te!

PETTERSSON (koomillisesti miehistäin itseään). Niin, niin — kyllä minä Risto-sihteerin kypälälautaan pistän. Hahaha!

Kolmas kohtaus.

Entiset. Salmela. Heiliö.

SALMELA ja HEILIÖ (valmiina matkaan, tulevat).

PETTERSSON (säpsähtää). Hss!

(Kiiruhtaa sulkemaan lasi-oven).

SALMELA. Nyt on meidän kiittäminen teitä, herra Strömberg, vieraanvaraisuudestanne. Sen pahempi, aika kiiruhtaa.

STRÖMBERG (varsin ystävällisesti), Ai'otteko nyt jo lähteä? Hehe (Its.)
Menkää sen tulla ja viedä!

HEILIÖ, Niin, Salmela on yht'äkkiä saanut omantunnon vaivaa siitä, että hänen jumaluus-oppinsa rupee sammaltumaan. Hän ei saa rauhaa, ennenkuin pääsee kirjojensa ääreen. Minä puolestani en ole likimainkaan niin moraalisesti siveellinen.

STRÖMBERG, Kylläpä se taitaa yhteen vetää; sillä minä huomaan, te olette erinomaisen siveellistä joukkoa — (its.) roistot! Hehe.

HEILIÖ. Herra suokoon! (Eriks. Salmelalle). Hiisikö tuota riivaa!

SALMELA. Siis sydämelliset kiitoksemme ja — jääkää hyvästi!

PETTERSSON (on koonnut rohkeuttansa). Se — seis, mies! (Itseks., tuskissaan). Nyt olisin melkein kernaammin varkaana, kuin vallesmannina! (Ään.). Tuota — niin — —. Lakiin, paragrafeihin ja momentteihin nojaten — — min'en saa päähäni — — että — — minä olen tämän piirikunnan nimismies!

BRIITA. Ja minä olen hänen vaimonsa, — jaa-a'!

PETTERSSON (Hiljaa Briitalle). Niin, niin — jos nyt tulee hätä, niin — auta! Minä luotan kokonaan sinuun.

BEIITA. Älä pelkää — olenhan minä tässä!

PETTERSSON (naurattavalla uljuudella). — Näyttäkääs passinne!

HEILIÖ. Passimme? Mitä me niillä teemme?

SALMELA. Ei passia ennenkään ole omassa maassa tarvittu.

PETTERSSON (hiljaa Strömbergille). Se naula veti! (Ään.). Näyttäkää paperinne sitte.

HEILIÖ. Mitkä paperit?

PETTERSSON. Minä tarkoitan ristimä-, rokotus-, työ- ja papinkirjat — —

HEILIÖ. Käyvätkö ihmiset näillä seuduin papinkirja lakkarissa? Käyttekö tekin siten, herra Stenfors?

STENFORS. Ehkä oli mulla papinkirja lompakossani, joka viime yönä varastettiin. — Ette suinkaan te sattumalta ole huomannut vierasta lompakkoa taskussanne?

HEILIÖ. Kuulkaas nyt, herra Stenfors, veistäkää pois koiran-hampaat suustanne. Ja leikki pois, sillä — —

PETTERSSON. Nyt onkin kysymys totisista: Eikö teillä ole minkäänlaista muuttokirjaakaan?

HEILIÖ. Emmehän me matkustavia kisällejä ole.

PETTERSSON (Strömbergille). He eivät ole matkustavia kisällejä, pistäkää se muistiin!

HEILIÖ. Mutta mitä tämä merkitsee, jos saan luvan kysyä?

BRIITA. Ja vielä hän kysyy! — Ää, sinä pääjunkkari! Hyvä, että kaikki on tietää saatu!

PETTERSSON (hiljaa Strömbergille). Ehkä alamme pienimmällä varkaudella, — sen ne tunnustavat helpommin. — Hm! Eräs mies näki toisen teidän näköisen miehen eräästä puutarhasta varastavan viinimarjoja.

HEILIÖ. Minä olen juuri tuo "toinen, itseni näköinen" mies.

LAURA. Mitä!?

PETTERSSON (Stenforsille). Kuulitteko, kuinka sukkelasti minä häntä pusersin?

STRÖMBERG. Vai niin, — te tunnustatte siis varkautenne? Hehehe.

HEILIÖ. No "varkauden", — olipa tuo nyt varkaus tai ryöväys, se lie yhdentekevä. Jos minä olisin nähnyt tuon "erään" miehen, olisin pyytänyt siltä lupaa, vaan kun ei ketään ollut näköisellä, niin — —

STENFORS. No, Laura-neiti, mitäs nyt sanotte?

LAURA. Onhan herra Salmela toki viaton?

HEILIÖ. Vieläkö mitä; kyllä hän on rikoskumppalini tuossa kauheassa sisäänmurtaumisessani. Hän söi samoja viinamarjoja, joita tiesi minun tuolla kauhistavalla tavalla hankkineen.

STRÖMBERG. Nyt ette saa kauvemmin joutavia lasketella, tiedättekö sen! Hehe.

HEILIÖ. Mitä nyt?

SALMELA. Herra Strömberg! — — —

STRÖMBERG. Suunne kiini, te! — Nyt minä puhun teidän kanssanne. Hehe.

HEILIÖ. Olkaa hyvä — jatkakaa vain; alku oli kaunis!

STRÖMBERG. Te olette todellakin kauniita poikia! Hehe. Pahanilkiset! Minä pidän näitä ihmisinä ja itseäni narrina ja nuo mokomat — — —

LAURA. Isäkulta, ethän sinä ollenkaan tiedä — —

STRÖMBERG. Ole vait, sinä! — Minä olen ottanut teidät kuppi-kuntaani, ja minun hyvyttäni te pistitte poskeenne, kuin aika rehelliset miehet ainakin. Te olette juuri kauniita pappeja ja yli-oppilaita, te! kehtaatte hävyttöminä varkaina oleskella kristillisen miehen rehellisessä talossa! Hehe.

HEILIÖ. Suokaa anteeksi, mutta nyt en enää voi nauruani pidättää, — haha!

SALMELA. Herra Strömberg! Nyt huomaan selvästi, että kauhea hirmunne tarkoittaa muuta, kuin tuota mitätöntä viiniamarja-juttua. Olkaa siis hyvä, selittäkää!

BRIITA. Vai vielä selityksiäkin! — Pistäkää töppösenne kauniisti rautoihin vain, sillä — — —

STRÖMBERG. Kuka teidän käski varastamaan herra Stenforsin lompakon!
Hehe.

SALMELA. Mitä?!

BRIITA. Kas, kas! — No, joko myönnät olevasi kiikissä, veijari?!

HEILIÖ. Varastaneen lompakon? Kuinka sea voitte uskoa?

PETTERSSON. Noo, kun kerran olette tunnustaneet toisen varkauden, voitte samassa tunnustaa toisenkin.

HEILIÖ. Ei, mutta kuulkaapas nyt! Onhan tässä toki lemmon suuri hypähdys muutamasta viinamarjasta rahalompäkköön, vai mitä?

STENFORS. No, moiset hypähdykset eivät lie teikäläisille varsin outoja!

HEILIÖ; Ei, ei suinkaan! Me olemme tietysti harjoitelleet murhapolttoja, postinryövyäyksiä, lapsenmurhia ja luultavasti — itsemurhiakin — — —!

PETTERSSON, Oi, ihmetten ihmeitä! Semmoinen joukko rakkarin töitä!
(Toisille). Pitäkää ne muistossa!

HEILIÖ. Ja kaikki vain uskoo tuo hurskaasti viaton kruununpalvelia.

SALMELA. Mutta sallikaahan meidän toki selittää.

PETTERSSON. Mitä pitkistä puheista — —!

HEILIÖ. Niinpä niinkin! — Ei — lyökää te meidät heti rautoihin vain!
Tuhmaahan olisi mutkia tehdäkään.

PETTERSSON, Ja tuo lurjus haukkuu minua vielä kaupanpäälle! (Toisille).
Älkää vain unohtako: minä olen tuhma!

BRIITA. Emme suinkaan!

STENFORS. Kukapa sitä unohtamaan ehtis!

PETTERSSON. Sinä pääset ensiksi putkaan, hyvä munsööri. Kyllä sinut tunnetaan, Risto-lurjus.

HEILIÖ. Ei minun nimeni Risto ole.

PETTERSSON. No, sama se, — olkoon Venkka-Jussi sitte.

HEILIÖ. Venkka- — hahaha! (Nauraa sydämestään).

SALMELA. Mitä sinä naurat?

HEILIÖ. Meitä pidetään noina kahtena karanneena vankina! — Hahaha!

STRÖMBERG. Noo, kyllä teidät kohta saadaan toisin tavoin nauramaan. —
Seuratkaa vain meitä! Hehe.

LAURA (Salmelalle). Olkaa varma, min'en usko teistä mitään pahaa.

STRÖMBERG. Suu poikki!

HEILIÖ. Mutta mitäs te sanotte, Sievä-neiti?

SIEVÄ. Kyllä minä mielelläni pitäisin teitä rehellisinä.

PETTERSSON (hääräten). Kas niin, kas niin, pojat! Nyt teidät pistetään kellariin, vilvoittelemaan vähäsen. — Ai, mutta niiden taskut ja kapineet pitää tutkittaman myöskin, tarkasti syynättämän.

STRÖMBERG, PETTERSSON, BRIITA, SALMELA ja HEILIÖ (pois).

BRIITA (mennessään). Kyllä minä tuon vahvan pönkän oven taakse.

Neljäs kohtaus.

Laura. Sievä. Stenfors.

LAURA. Miks'ette mennyt mukaan, herra Stenfors?

STENFORS. Siksi, että tahdoin puhua pari sanaa teidän kanssanne, neiti, — Te näytte olevan suuttunut minuun, ja syyttömästi minun tietääkseni. Mitä olen tehnyt? — Jos olen teitä sanoillani loukannut, niin oi, tunnettehan te minun raivokkaan, hillitsemättömän luontoni, joka usein vastoin tahtoaikin voittaa minut. Ja tiedättehän toki, ett'en minä todella olekkaan niin paha, jolta ehkä näytän.

LAURA. Minä tiedän.

STENFORS. Te tiedätte sydämeni tunteet, te olette sytyttänyt minussa toivon kipinän; — ettehän saattane minua toivottomuuteen syöstä.

LAURA. Suokaa anteeksi, vaan tällä hetkellä — jättäkää minut.

STENFORS. Kun te vain suotte mulle lempeän silmäyksen ja kun ette vain ole mulle suutuksissa; — lupaatteko sen?

LAURA. Lupaan.

STENFORS. Siis herää toivoni jälleen. Nyt olen lohdutettu!

(Menee).

Viides kohtaus.

Laura. Sievä.

LAURA. Olisiko se petosta? Sievä, luuletko hänen todella tarkoittavan sitä mitä lausui?

SIEVÄ. Kosioimistaan? Sehän oli päivänselvää.

LAURA. En, — min'en voi hämä rakastaa, nyt sen varmaan tiedän. — Oi, raitista ilmaa!

(Avaa lasi-ovet).

SIEVÄ. Kuuleppas, Laura, mitä nyt on ajatteleminen Heiliöstä tuon ilkeän viinimarja-jutun jälkeen?

LAURA. No, se oli aivan pieni vallattomuus, josta hänen luonteensa ei pienintäkään pilkkua saa. Hän on kelpo ihminen, luota minuun vain.

SIEVÄ. Voi voi, senpä minä niin mielelläni soisinkin. Sillä tiedätkös, me puhelimme niin paljon eilen kahdenkesken, ja minä luulen melkein, että hän kosi minua.

LAURA. Mitä sinä vastasit?

SIEVÄ. Herrainen aika, mitä taisin vastata? Enhän minä silloin vielä osannut aavistaakkaan, että hän oli rosvo, ilkeä varas.

LAURA. Ole huoletta, hän on se, joksi itseään sanoo.

SIEVÄ. Voi voi, taivas sen suokoon, — sillä min'en millään ehdolla soisi hänen olevan vanki. — Mutta miksi olet sinä noin suruinen? Kosk'et Stenforsia voi rskastaa, täytyy hänen kai tyytyä kovaan onneensa.

LAURA. Niin, mutta minä olen hänen tähtensä hylännyt toisen.

SIEVÄ. Salmelanko?

LAURA. Hänet!

SIEVÄ. Ja nyt luulet sydämestäsi rakastavas häntä?

LAURA. Luulen!

SIEVÄ. Helpostihan se on parannettu. Voithan sinä sanoa halle, että nyt rakastat — — —

LAURA, Minäkö sanoisin hänelle, — ei, se ei sovi. Minä hylkäsin hänet. Huomasithan, kuinka kiire hällä oli täältä lähtemään.

SIEVÄ. Noo, se kyllä kohta korjatuksi tulisi, kuin vain olisin varma siitä, ett'eivät ne ole vankeja.

Kuudes kohtaus.

Entiset. Risto.

RISTO (näyttäkse ovessa). Olkaa huoletta!

SIEVÄ (huudahtaa hiljaa).

RISTO. Älkää peljätkö, neitiseni! Minulla on parhaat aikeet. Olkaa hyvä, tulkaa vähän tänneemmäksi, sillä minä olen liian halpa astumaan keskelle huonetta.

LAURA (läheten häntä). Mitä te tahdotte?

RISTO. Minä tahdoin vain sanoa: nuo kaksi nuorta herraa ovat niin syyttömät kuin tekin siihen, josta heitä syytetään.

LAURA. Siitä olin minä jo ennalta vakuutettu.

RISTO, Niin, te olette kunnan ihminen; sitä minä aattelinkin. — Minä voin todistaa että nuo herrat ovat syyttömät.

SIEVÄ (läheten häntä). Niin, todistakaapa se!

RISTO. Vartokaa vähän; tässä on ensin muita seikkoja selvitettävä. — (Lauralle). Näettekö, minä tunnen osaksi teidän seikkanne, mutta mistä minä ne tunnen, sitä en nyt ennätä selittämään. — Varmaa on myöskin, että herra Stenfors on suuri hulivili, hän ei ole rehellinen teitä kohtaan. Häällä on toinen lemmikki Turussa.

LAURA. Mistä te sen tiedätte?

RISTO (näyttää punaisen kirjeen). Tästä. Katsokaa itse.

SIEVÄ (ottaa kirjeen). Kas, siinä se nyt onkin! Tämäpä verratonta!

LAURA. Ai'otko lukea ihmisten kirjeitä?

SIEVÄ. Hän antoi mulle luvan lukea sen, kun muka saisin sen käsiini. Mutta yhdentekevä, tarvitaan tämä kuitenkin.

(Pistää sen taskuunsa).

RISTO. Ja teitä, neiti, pyydän minä sanomaan herra Salmelalle terveisiä siltä roistolta, jonka hän eilen tapasi.

LAURA. Mitä se merkitsee?

RISTO. Täyttäkää vain tämä pyyntöni! Ja sanokaa, että minä olen pannut hänen sanansa sydämelleni, että olen koko yön mietiskellyt niitä, ja että varmaan luulen vielä voivani tulla kelpo ihmiseksi. Hän saapi vielä joskus kuulla minusta hyvääkin. — Lupaatteko sanoa hänelle tämän?

LAURA. Lupaan!

RISTO. Ja sitte — teidän pitäisi pitää hänestä vähäsen, — kuuletteko! Hän on kelpo poika, se on varma; hän ansaitsee teidän suosionne paremmin kuin kukaan muu.

LAURA. Mutta kukas te olette?

RISTO. Odottakaa — me tulemme siihen kohta.

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Pettersson.

SIEVÄ. Kas, nimismies kiiruhtaa tänne!

RISTO. Hyvästi sitten! Ei, malttakaa — yhdentekevähän voipi olla.

PETTERSSON. Kuka tuo? Ahaa, sinä olet tuo Uudenmaan Antti, — eikö niin?

RISTO (talonpoikaisella murteella). Juu-u'!

PETTERSSON. Peijakkaan hyvä vain — että tulit; ne vejarit ovat niin saaturin kovaluontoisia. Min'en saa niitä tunnustamaan vaikka — — —

RISTO. Ei, kas mu'm piti juur' tulla's sanomaa'n, ett' siin' on ollu pien' erhetys. Kas, ei ne olekkaan oikjat, — varkaat meinaten.

PETTERSSON. Mitä saakelia? Kuinka sinä sen tiedät?

RISTO. Juu, kas Venkka-Jussi otettii'n kiin' eilän ehtool' Raisios'.

PETTERSSON. Hyi, perhana, sitä onnettomuutta! Sepä hävytöntä!

RISTO. Ja sit' mu'm piti tuomaan tää kirja kans'. Se varastettiin täält' mennet' yön'.

PETTERSSON. Mitä? Stenforsin lompakko?

RISTO. Juu, se se kuuluu oleva'.

PETTERSSON. Onko siinä kaikki rahatkin jällellä vielä?

RISTO. Jok' ikine'r ropo.

PETTERSSON. Tätä min'en saa päähäni, — kukas sen nyt takaisin laittaa?

RISTO. Se ku' sen o'v varastanukki'.

PETTERSSON (hämmennyksissään). Vai — mut — minä — min'en saa sitä päähäni — sinä — sinä sanoit taanoin että Venkka-Jussi otettiin kiini, mutta missä — missä on Risto-sihteeri?

RISTO. Näättek's tee't tota paattii tuol' noin'?

PETTEESSON. Näen kyllä, onko hän siellä?

RISTO. Ei viel' vartokaas vähä': — näätteks' tee't to'l laivan kans'

PETTERSSON. Näen, näen! Mutta — miksi sitä kysyt?

RISTO. Juu, kas nyt mä mene toho'm paattii' jja sit' mä'ä seilaan tonne' llaivaa'n!

PETTERSSON. Mutta minkätähden?

RISTO. Juu, sentähren et' — (omalla äänellään) minä olen Risto-sihteeri!

(Entää ulos. Hetki äänettömyyttä).

Kahdeksas kohtaus.

Laura. Sievä. Pettersson.

PETTERSSON. Seis! Seis! — Voi voi! Siell' ei ole ketään, joka kuulisi huudon. Ja hän juoksee myötämaata. Voivoi, kutsukaa ne toiset tänne, minä pidän tuota roistoa silmällä niinkauvan. Voivoi! Minua miesparkaa! Sinne meni minulta hyvä meriitti hukkaan! Voivoi, kutsukaa ne toiset tänne!

LAURA. Missä toiset nyt ovat sitten?

PETTERSSON. No, pitäkää te sitte varasta silmällä, minä juoksen etsimään toisia. (Juosta relluttaa ulos). Voivoi!

LAURA. Taivaalle kiitos! Nyt hän on jo kohta venheessään.

Yhdestoista kohtaus.

Entiset. Pettersson. Briita. Strömberg. Stenfobs.

PETTERSSON. Voivoi! Tul — tulkaa katsomaan!

STRÖMBERG (hädissään). No, mikä nyt on hätänä, hehehe?

PETTERSSON. Voi, katsokaa nyt kuinka hiton kauvas hän jo on ehtinyt!

STRÖMBERG. Kuka?

BRIITA. Minne?

STENFORS. Mitä tämä?

PETTERSSON. Voivoi! Nyt hän on jo merellä, tuolla, näettekö! — Voi hyväinen aika!

STRÖMBERG. Oletteko hullu? Hehe.

PETTERSSON. Olen, olen — niin, nyt hän on jo aivan laivan kupeella!

STRÖMBERG. Mies hoi, ken on merellä

BRIITA. Ken on laivan kupeella?

PETTERSSON. "Ken, ken!" Ken muu kuin Risto — Risto-sihtööri! Tuo vanki, rosvo, varas, — no! Voivoi!

STRÖMBERG. Mitä saakelia! Kuinka tuo voi olla Risto-sihtööri — hänhän on meidän kellarissa. Hehe.

PETTERSSON. Eipä — me olemme erehtyneet.

STRÖMBERG. Mitä?! Mutta entäs se toinen vanki?

PETTERSSON. Venkka-Jussi — otettiin kiini eilen Raisiossa.

STRÖMBERG. No, Herran tulukset! Nuo kellariherrat ovat siis vallan viattomat? Hehe.

PETTERSSON. Sitä minäkin pahoin pelkään. —

STRÖMBERG. Mistä veli sen tietää?

PETTERSSON. Risto-sihtööri oli täällä,

STRÖMBERG. Tässä huoneessa?

BRIITA. Miks'et ottanut häntä kiini?!

PETTERSSON. No, kun hän pötki tiehensä. Se oli juuri sama mies, joka toi kirjeen maisteri Sairiolta. — Kunpahan nyt vain saisin päähäni, mistä hän sen kirjeen sai.

BRIITA. Mistä sai, — kirjoitti ilse tietysti.

PETTERSSON (ankarasti mietiskellen). Kirjoitti itse — — —. Hm, eikös ole merkillistä, kuinka nykyajan roistot ovat riivatun viisaita!

STRÖMBERG. Tämä on meille ääretön häpeä. Kuinka te saatatte noin antaa vetää itseänne nokasta?! Hehe.

BRIITA. Rosvo on miehellä kynsissä ja — miks'et huutanut minua apuun?

PETTERSSON. "Huutanut", — huusinhan minä, mutta rosvo oli jo silloin tiessään.

STRÖMBERG. Mitä me nyt teemme noille nuorille herroille, joita olemme kohdelleet kuni hunsvotteja.

BRIITA. Kyllä minä menen ottamaan pönkän pois kellarin ovelta.

(Menee).

STRÖMBERG. Laura on aina pitänyt niiden puolta; ehkä hän saapi heidät leppymään. Menettä puhumaan niille vähän hyvääkaunista.

LAUEA. Sen teen sydämestäni mielelläni. Kyllä minä heidät leppymään saan.

(Pois).

Kymmenes kohtaus.

Sievä. Strömberg. Pettersson. (Sitten) Briita. Stenfors.

STENFORS. Vantta holl! Kukas minun lompakkoni varasti?

PETTERSSON. Risto-sihtööri. Hän toi sen rahoineen päivineen takaisin jälleen.

(Antaa lompakon Stenforsille).

STENFORS. Mahdotonta! (Ava sen). No, mutta nyt on rehellisyys kasvanut liian suureksi, — nyt tulee maailman loppu!

PETTERSSON. Tätä min'en saa päähäni, — — kuulkaas, herra Strömberg, saanko puhua sanasen — — (puhelevat hiljaa).

SIEVÄ. Herra Stenfors, tässä on kirje. Se on sama, jonka te eilen lupasitte antaa minun lukea, jos sen käsiini saisin.

STENFORS. Niin — mutta te ette tietysti ole tehnyt sitä?

SIEVÄ. En — min'en lukenut muuta kuin — päälle ja allekirjoituksen, ja minä olinkin arvannut oikein!

STENFORS. Luuletteko niin; — mutta ettehän toki ole sanonut kellekkään mitään.

SIEVÄ. Enhän toki! — En kellenkkään muulle kuin — Lauralle!

STENFORS. Vai niin! Kiitoksia vaivastanne.

SIEVÄ. Ei kestä kiittää!

STENFORS (itseks.) Vai on asiat sillä kurin? Hm! (Ään.). Saanko sanoa sanasen, herra Strömberg?

STRÖMBERG. Ja mitä te tahdotte? Hehe.

STENFORS. Minä rakastan teidän tytärtänne.

STRÖMBERG. Rakastakaa vain — hehe — mitä se minua liikuttaa?

STENFORS. Minä luulen hänenkin rakastavan minua.

STRÖMBERG. Menkää hiiteen! Nyt ei meillä ole siihen aikaa.

STENFORS. Nyt juuri onkin otollisin aika, sillä herra Salmelalla on samat tuumat.

STRÖMBERG. Vai niin! Se on toinen asia. Hehe.

BRIITA (tulee). Nyt pääsivät nuoret herrat kellarista!

STRÖMBERG. Ja nyt he saavat vaatia minkä hyvityksen tahansa.

STENFORS. Ettehän vain tytärtänne uhrannekkään?

STRÖMBERG. Ja miks'en, koska herra Salmela on kelpo mies, antaisin minä hänelle vaikka kymmenen tytärtä. Hehe.

STENFORS. Parantamaton vahinko vain, ett'ei teillä ole kymmentä tytärtä, herra Römpeli!

STRÖMBERG. Mitä tuo? Hehe.

STENFORS. Eikös suomalaisenne kutsu teitä Römpeliksi?

STRÖMBERG (tuimistuu). Ja — ja vaikka mulla olisi sata tytärtä — teille min'en antaisi ainoatakaan. Te olette lammasnahkainen susi, tiedättekö sen!

Yhdestoista kohtaus.

Entiset. Laura. Salmela. Heiliö.

STRÖMBERG. Hehe! Hyvät herrat! Minä toivon että jo olette antaneet meille anteeksi hävyttömän käytöksemme — — hehe — —

SALMELA. Me olemme jo saaneet selvityksen Laura-neidiltä.

HEILIÖ. Koko juttu on niin hullunkurinen, että kernaasti unohtaa sen totiset paikat. Hahaha! Kaikki olkoon unohdettu.

SALMELA. Kaikkityyni.

STRÖMBEBG. Minä kiitän sydämestäni! Hehe. Ja sitte vedämme suuren mustan ristini halki koko jutun. Hehe.

BRIITA. Kummallista, että minäkin voin niin suuresti erhettyä!

SALMELA. Jääkää siis hyvästi!

STRÖMBERG. Ai'otteko lähteä? "Topp!" Siit'ei tule mitään.

SALMELA. Min'en millään ehdolla kauvemmin.

SIEVÄ. Ettekö millään ehdolla?! — Teidän täytyy. (Veitikkam.). Kyllä minä saan hänet jäämään.

(Puhelee hänen kanssaan hiljaa; kerran salaa viitaten Lauraan).

PETTERSSON. Kas, kun olin vähällä unohtaa! Viinamarjoista emme vielä — —

BRIITA. Suus' kiini, höperö!

PETTERSSON. No, no, koska niin on tahtos!

SIEVÄ. Herra Salmela jääpi!

SALMELA. Niin, nyt minä olen voitettu.

STRÖMBERG. No, sepä suloista! — Ja vaatikkaa nyt mikä hyvitys tahansa — minä annan teille mitä suinkin voin.

SALMELA. Kiitoksia! Ehkä vast'edes — — (hiljaa) Mitäs te arvelette, Laura?

LATJEA (antaa hälle kätensä).

HEILIÖ (veitikkamaisesti). Saanko minäkin hyvitystä?

STRÖMBERG. Onko teilläkin jotain tekeillä? Hehehe.

HEILIÖ. Tosin se vielä on salaisuus, vaan — — —

SIEVÄ (vilkkaasti). Älkää sanoko!

STRÖMBERG (iloisesti). Hehe! "Alku työn kaunistaa, lopussa kiitos seisoo." Jokainen saa työstään palkkansa. Hehe. Nyt otan minä tehdäkseni salliman virkaa ja myönnyn noiden kunnan nuorukaisten toivotuksiin — —

BRIITA. Ja nyt kai minäkin saan tuon puntaripäisen pässini kotiini vihdoinkin.

STRÖMBERG. Ja nimismies sai — — —

STENFORS. Pitkän nenän!

PETTEBSSON. Min'en saa sitä päähäni — mutta — —

STRÖMBERG (leikkillisesti, katsellen rakastuneita). Rosmoja tääll' ovat kaikkityyni! Hehehe.

End of Project Gutenberg's Maantien varrella, by Jens Christian Hostrup

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MAANTIEN VARRELLA: HUVINÄYTELMÄ NELJÄSSÄ NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the

Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7

and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™ .

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work

on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.